

Резиме	1
Анализа на ризици	2
Дефинирање на ризични области	6
Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот.....	7
Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик	8
Прилог 1 Табеларен преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик по месеци и закони за 2024 година.....	1
Прилог 2 - ВКУПЕН ПРОЦЕНТ НА ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИН, ОДДЕЛНО ПО СТЕПЕН НА РИЗИК И ПО ЗАКОНИ.....	1
Прилог 3 - ПРЕГЛЕД НА БРОЈОТ НА ПЛАНИРАНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ СПОРЕД СТЕПЕН НА РИЗИК, ПО ЗАКОНИ, ВО 2024 ГОДИНА ЗА ДРЖАВЕН ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСПЕКТОР	2
Прилог 4 - ПРЕГЛЕД НА БРОЈОТ НА ПЛАНИРАНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ СПОРЕД СТЕПЕН НА РИЗИК, ПО ЗАКОНИ, ВО 2024 ГОДИНА ЗА ДРЖАВЕН ФИТОСАНИТАРЕН ИНСПЕКТОР	3
Прилог 5 - ПРЕГЛЕД НА БРОЈОТ НА ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ СПОРЕД СТЕПЕН НА РИЗИК, ПО ЗАКОНИ, ВО 2024 ГОДИНА ЗА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО (државни инспектори за земјоделство и државни фитосанитарни инспектори).....	4
Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор.....	5
Организација и раководење	6
Правен статус на институцијата.....	6
Раководство.....	6
Надлежности	6
Организациска структура.....	9
Состојба со човечки ресурси	16
Прилог 6 - Преглед на систематизирани работни места и возраст на вработените во инспекциската служба, бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор, по вид, возраст и звање, реализирани пензионирања по вид и нови вработувања во полугодието	16
Прилог 7 Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по вид, возраст и звање	17
Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по родова застапеност и возраст.....	17
Вработувањата и пензионирањата се прикажани во Табела 2 -План за нови вработувања и пензионирања на инспектори.....	18

<i>Инспекциски надзор.....</i>	<i>19</i>
<i>Прилог 8 - Табеларен преглед на вкупниот број на планирани надзори по вид за ДИЗ.....</i>	<i>19</i>
<i>Графички преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки за ДИЗ за 2024 година (Државен фитосанитарен инспектор и Државен земјоделски инспектор).....</i>	<i>20</i>
<i>Преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки за државен земјоделски инспектор</i>	<i>20</i>
<i>Прилог 10 Преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки Државен фитосанитарен инспектор</i>	<i>21</i>
<i>Преглед на вкупниот број на планирани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2024 година, по региони и општини (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор).....</i>	<i>22</i>
<i>Прилог 11 - Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот 2024 година, по закони</i>	<i>30</i>
<i>Цели кои треба да се остварат со инспекцискиот надзор</i>	<i>31</i>
<i>ОБВРСКИ И ЗАДОЛЖЕНИЈА ЗА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО</i>	<i>31</i>
<i>Обука на инспекторите и административните службеници.....</i>	<i>34</i>
<i>Прилог 13 Годишен план за обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година</i>	<i>35</i>
<i>ПРИЛОГ 14 - Годишна план за обуки на државните земјоделски и фитосанитарни инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година.....</i>	<i>36</i>
<i>Буџет и финансирање.....</i>	<i>39</i>
<i>Меѓународна соработка</i>	<i>39</i>
<i>Други активности на инспекциската служба</i>	<i>41</i>
<i>Односи со медиумите</i>	<i>42</i>
<i>Интернет страница</i>	<i>43</i>
<i>Употреба и надградби на ИТ системите</i>	<i>43</i>
<i>Иновации во работењето, унапредување и воведување на интерни процедури и листи за проверка во инспекциската служба.....</i>	<i>45</i>
<i>Соработка со други инспекциски служби и државни институции</i>	<i>45</i>
<i>Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите.....</i>	<i>46</i>
<i>Соработка со образовни и научни институции.....</i>	<i>46</i>
<i>Проекти.....</i>	<i>46</i>

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, согласно член 33 од Законот за инспекциски надзор (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 102/19) и Правилникот за содржината и формата на годишниот план за работа на инспекциска служба (Сл. Весник на Република Северна Македонија бр. 238/19), донесе **Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година** и истата ги содржи следните поглавја:

Анализа на ризици. Се воспостави рамка со која се развива управувањето со ризици во самиот процес на вршење на инспекциски надзор, односно се насочуваат ресурсите на Државниот инспекторат за земјоделство онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност, и се започна со воспоставување на процесот на управување со ризик, согласно донесената „Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори“ (врз основа на член 32 став 4 од Законот за инспекциски надзор, со архивски број 02-633/2 од 25.08.2020 година).

Организација и раководење. Прикажан е правниот статус на Државниот инспекторат за земјоделство, раководството, надлежностите, организациската структура и состојбата со човечките ресурси (структура на вработените, нови вработувања и пензионирања, планираниот број на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по вид, возраст, звање и родова застапеност), податоците се прикажани во табеларни прегледи, графикони и образложение со текст.

Инспекциски надзор. Проценката е извршена врз основа на стекнатата пракса при долгогодишното вршење на инспекциски надзор во минатото во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската регулатива и сл., а изворите на информации и податоци за идентификување настанување на ризичните области досега ги користеше врз основа на вршење на инспекциски надзор, преставки, пријави, дојави од правни и физички лица, бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни “критериуми за идентификување на субјекти” се служи со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: *Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството (Сектор за лозарство, винарство и овоштарство, Сектор за земјоделство, Сектор за регистрирање и управување со земјоделско земјиште).*

Обука на инспекторите и административните службеници. Во согласност со член 50, став (1) од Законот за инспекциски надзор и член 10, став (2) од Закон за државниот инспекторат за земјоделство, директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2024 година со архивски број 04-1095/1 од 09.11.2023 година. Во зависност од здравствените и епидемиолошки услови, Годишната план ќе се реализира на класичен начин во училица или со користење на електронска платформа за учење.

Буџет и финансирање. Предлог буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година за Државниот инспекторат за земјоделство, е прикажан табеларно според главните категории на приходи и расходи.

Меѓународна соработка. Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на

инспекторатот, во 3 - трите поглавја: 11 - Земјоделство и рурален развој; 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика и 13 - Рибарство.

Други активности на инспекциската служба. При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон и информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство и во електронска форма на граѓаните им се достапни информациите за работењето на Инспекторатот, поточно на веб-страницата <http://www.diz.gov.mk>.

Исто така, преку официјалната фејсбук страна на Државен инспекторат за земјоделство (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100011346702871>), граѓаните можат да се информираат за тековното работење на инспекторатот, преку отворена и конструктивна комуникација, да ги споделуваат своите коментари, идеи и прашања. Заради широкиот спектар на законски овластувања и надлежности, при своето работење Инспекторатот ќе соработува со бизнис заедницата, здруженија на потрошувачите, образовни и научни институции и сите чинители кои можат да придонесат со своите активности за зголемување на транспарентноста.

Во насока на реализирање на приоритетните цели на Владата на Република Северна Македонија, Инспекцискиот совет во улога на координатор на посредните корисници потпиша поединечни договори со посредни корисници (13 инспекциски служби) за користење на единствен комуникациски клиент за поврзување на единствената околина, меѓу кои е вклучен и Државен инспекторат за земјоделство. Предмет на овој договор е уредување на начинот на размена на податоците и документите по електронски пат помеѓу посредните корисници на единствена околина, што ќе овозможи пристап до точни и ажурни информации и податоци, а со цел ефикасно и непречено функционирање на Информацискиот систем за спроведување на инспекцискиот надзор Е – Инспектор, подржан од ЕБОР, во рамки на проектот „Развој на Е-инспектор – проширување на поддршката на реформата на инспекциските служби во Република Северна Македонија“.

Со проектот финансирани од Светска Банка и ИПА, ќе се овозможи подобрување на системите за анализа на ризик, како и проценка на ефективноста на работењето на инспекциските служби преку изработени: прирачници, протоколи, стандардни оперативни процедури.

Годишниот план за работа на Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година е метод за реализирање на планови и стратегии за да се достигне посакуваниот ефект во работењето односно поголем квантитет и квалитет при вршење на инспекциските надзори во Инспекторатот.

Анализа на ризици

Основна задача на Државниот инспекторат за земјоделство е да ги идентификува субјектите кои при вршењето на дејностите не се придржуваат кон законската регулатива и да преземе мерки за нивно санкционирање и санирање на повредите на законските процедури. Законската рамка која се регулира во секторите за инспекциските надзор опфаќа широк спектар на закони и подзаконски акти со кои се уредува организацијата, надлежностите и постапката на вршење на надзор за секој вид на инспектор во Државниот инспекторат за земјоделство.

Менаџирањето на ризици, едноставно кажано, значи насочување на ресурсите на инспекцијата онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, воедно користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност. Ефективните принципи на менаџирање со ризици бараат прибирање и пристап до релевантни податоци, определување на ризикот врз основа на тие податоци и фокусирање на инспекциските активности кон најголемите ризици кои ќе се идентификуваат.

Заради тоа, управувањето со ризици е од исклучителна важност и претставува составен дел од секојдневното работење на Државниот инспекторат за земјоделство. Тоа подразбира воспоставување ефикасен систем на внатрешни контроли, кој треба да се заснова на идентификување на ризици, утврдување на степен на ризици при планирањето на инспекциските надзори, проценка на нивната веројатност и ефект/влијание, следење и оценка за ризиците, како и утврдување на соодветни внатрешни мерки.

Управувањето со ризиците овозможува: донесување поквалитетни одлуки, подобро предвидување и оптимизирање на расположливите средства и ресурси, согледување на приоритетите, како и избегнување на идните проблеми кои можат да се појават при реализацијата на поставените цели.

Целта на управувањето со ризик е да ги доведе ризиците во Инспекторатот на прифатливо ниво со спроведување на мерки, кои ќе ја ублажат веројатноста за настанување на ризикот и влијанието на реализацијата на ризик.

Ризиците се природен дел од секојдневните активности и не може да се избегнат, но може само да бидат управувани. Тоа значи дека треба да се утврди одредено ниво на "прифатлив ризик" за секој конкретен случај во анализата. Прифатлив ризик е степенот на ризик што раководството е подготвено да го прифати во постигнувањето на своите цели.

Утврдувањето на ризикот вклучува лоцирање на потенцијалните ризици и причината за појавата на ризиците, како и потенцијалните последици од ризиците.

Според, Правилникот за елементите на проценката на ризикот, како и зачестеноста на спроведувањето на инспекциски надзор врз основа на проценката на ризик („Службен весник на Република Северна Македонија" бр.247/2019), елементите за проценка на ризик се: тежината на штетните последици и веројатноста за случување на штетните последици. Со Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори се пропишува начинот на проценка на ризик, преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на контролата од страна на Државниот инспекторат за земјоделство и мерењето на степенот на ризиците, а со цел ефективно и ефикасно планирање на обемот и зачестеноста на надзорот над субјектите во областа на земјоделството.

Како основ, при изготвување на Годишниот план за 2024 година, земени се податоци од месечните, полугодишните и годишните извештаи од областите за кои е надлежен Инспекторатот, законската регулатива и сл. Оттука, произлегува дека проценката на ризиците е извршена врз основа на два вида влезни информации за проценка на влијанието на ризикот и проценка на веројатноста за појавување на ризикот (**Прилог 1 Табеларен преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик по месеци и закони за 2024 година**).

Зачестеноста на инспекциските надзори и ангажираните ресурси ќе бидат пропорционални со нивото на ризик и активностите на надзорот и ќе бидат насочени кон намалување на реалниот ризик наметнат со неправилностите во работата кај субјектите под надзор.

Зачестеноста на вршење на инспекциски надзор зависи од степенот на ризик на субјектот:

Степен на ризик	Зачестеност на надзор
висок степен	најмалку еден инспекциски надзор годишно
среден степен	најмалку еден инспекциски надзор во две години
низок степен	најмалку еден инспекциски надзор во три години

Кај новоосновените субјекти (субјекти кои се основани и кои започнале со извршување на дејност во последната година), како и кај субјекти кај кои во претходниот период не е вршен инспекциски надзор, како претпоставка, се проценува среден степен на ризик.

Планот за инспекциски надзор е важна алатка во управувањето со надзорот, бидејќи ги распоредува ограничените ресурси на Државниот инспекторат за земјоделство со цел да постигне максимални ефекти во спречувањето на неправилностите и минимизирање на штетите. Изработката на планот е во најголем дел заснована врз проценката на ризиците. Квалитетот на планот е во директна корелација со квалитетот на проценката на ризиците.

Врз основа на горенаведеното, извршена е проценка на очекуваната состојба во областа на инспекциски надзор од аспект на неприменување на прописите I за ризиците и за ризиците и последиците од таквата состојба. Анализата е дадена од страна на раководните структури и тоа за секој инспекциски сектор одделно во Државниот инспекторат за земјоделство.

Раководните структури, врз основа на извршените инспекциски надзори од претходните години ги лоцираа сензитивните точки од непримената на законит и врз основа на нивната анализа произлезе заклучок за тоа, каде Инспекторатот при вршење на инспекциски надзор во 2024 година треба да обрне поголемо внимание.

Од извршената анализа за неприменување на закони произлегоа следните заклучоци по сектори и тоа:

Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларство, земјишната политика со поделско производство, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- **Законот за земјоделско земјиште**, може да дојде до зголемување на противправното користење на државното земјоделско земјиште, не рационално користење на земјоделското земјиште како ограничен природен ресурс;
- **Законот за рибарство и аквакултура**, може да дојде до зголемување на криволов и намалување на рибниот фонд;
- **Законот за пасиштата**, може да дојде до бесправно користење на пасиштата;
- **Законот за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции**, може да има производство на опојни дроги со засекување на афионовите чувшки.

Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- **Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, Закон за семенски и саден материјал на земјоделски растенија**, може да ги предизвика следните ризици: закани од палсирање на пазарот на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својства на почвата, семенски и саден материјал на земјоделски растенија кои го немаат квалитетот согласно законските одредби, што директно може да биде закана по животот на човекот, животните, растенијата и животната средина;
- **Закон за виното**, инспекциски надзор при увоз на вино и пуштање на увезеното вино во промет со извршена физичко - хемиска анализа издадена од соодветна лабораторија со цел заштита на домашниот пазар од увозно неквалитетно вино, надзор кај преработувачките капацитети - регистрирани производители на вино и контрола при негова класификација со цел спроведување на законските одредби. Засилени инспекциски надзори за време на откуп

на винско и трпезно грозје со цел одржување на стабилен пазар, спречување на нелегален откуп и продажба со цел почитување на законските одредби;

- **Закон за генетски модифицирани организми**, увоз, производство и пласирање на ГМО растенија и животни и производи добиени од истите.

Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- **Законот за земјоделството и руралниот развој** може да ги предизвика следните ризици: нарушување на пазарот со земјоделски производи, нелојална конкуренција, нелегален откуп на земјоделски производи, максимално искористување на природните ресурси и непочитување на начелата за заштита на природата, животната средина и човекот, незаконито добивање или ненаменско користење на средства од програмите за финансиска поддршка, оштета на земјоделските стопанства со недобивање на финансиски средства;

- **Законот за тутун, производи од тутун и сродни производи** - нестабилно производство, нелојална конкуренција, нелегален откуп на тутун, оштетени производителите на тутун;

- **Законот за квалитетот на земјоделски производи** - некавалитетен земјоделски производ, нелојална конкуренција, оштетени граѓаните на Република Северна Македонија;

- **Законот за органското производство**, производство и продажба на неоргански земјоделски производи како органски, нелојална конкуренција, оштетени граѓаните на Република Северна Македонија.

Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика, доколку не се почитуваат одредбите од наведените закони може да ги предизвика следните ризици:

- **Законот за здравјето на растенијата**, би дошло до неконтролирана појава на штетни организми кај растенијата и растителните производи, при што би се довело до загрозување на одредени видови на земјоделски растенија како и намалено производство на храна;

- **Законот за фитофармација**, масовна појава на небезбедни фитофармацевтски производи кои би претставувале опасност по здравјето на луѓето, домашните животни и нарушување на биодиверзитетот на животната средина.

Применувајќи ја Методологијата за проценка на ризик, во 2024 година, ќе доведе до голем бенефит за Инспекторатот:

- Истата ќе ги опфати прашањата за утврдување на ризиците, како и проценката на тежината на штетните последици и веројатноста за случување на тие последици.

- Со примената на Методологијата за проценка на ризик посебно внимание ќе биде посветено на проценката на ризиците која може да биде успешна само кога истата е проследена со активности за ублажување на ризиците.

- Работните цели и задачи на инспекторите ќе бидат интегрирани со активностите кои ќе помагаат да се зајакне редовното следење на утврдените ризици и примената на соодветните мерки за ублажување на истите, се со цел да се добијат ефикасни и ефективни инспекциски надзори.

- Методологијата за управување со ризиците на Инспекторатот, ќе помогне во поставување на принципите, концептите, препораките и упатствата за посебниот пристап на инспекторите при вршење на инспекциски надзор во однос на управувањето со ризиците.

- Во управувањето со ризиците, ќе се проценуваат слабостите на системот на систематски и структуриран начин и ќе предлагаат можни подобрувања за зголемување на можноста за успешно извршување на нивните задачи.

- Примената на Методологијата ќе создаде можност за прибирање на резултатите од проценката на ризиците од различни сектори во Инспекторатот.

Дефинирање на ризични области

Предметот на инспекциски надзор се врши врз основа на веќе дефинирани ризични области во земјоделството врз основа на одредени **критериуми**. Со вршење на квалитетни, ефикасни и ефективни инспекциски надзори се намалува ризикот од многу аспекти како на пример:

РИЗИК 1

Загрозување на здравјето на луѓето, кај производителите на примарни земјоделски производи

- Загрозување на здравје на луѓето, при употреба (апликација) на хемиски активни соединенија (фитофармацевтски производи);
- Големина на посев/насад;
- Број на утврдени неправилности;
- Тежина на претходно изречени инспекциски мерки;
- Воспоставено стандарди за добра земјоделска пракса – ДЗП;
- Воспоставување на стандард за Органско земјоделско производство;
- Воспоставување на внатрешни процедури за самоконтрола;
- Вид на култури;
- Сопствени или ангажирани експерти.

РИЗИК 2

Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај трговците со земјоделски репроматеријали (увозници, дистрибутери и трговци на мало и големо на фитофармацевтски производи, ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата и семе и саден материјал)

- Несоодветно деклариран производ, односно содржината на производот не соодветствува со декларацијата;
- Рок на употреба;
- Пласирање на пазар на неodobрени фитофармацевтски производи;
- Количина на фитофармацевтски производи, ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, семе и саден материјал, кои се пласирани на пазар од страна на субјектот;
- Број на утврдени неправилности;
- Тежина на претходно изречени инспекциски мерки;
- Воспоставување на стандарди согласно закон;
- Воспоставување на внатрешни процедури самоконтрола;
- Вид на производи кои се пласира на пазар;
- Сопствени или ангажирани експерти.

РИЗИК 3

Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај откупувачи на примарни земјоделски производи

- Несоодветно исплаќање на откупените количини на земјоделски производи;
- Количина на откупени примарни земјоделски производи во претходната година;
- Број на производители (кооперанти) од кои се откупени примарни земјоделски производи во претходната година;

- Број на утврдени неправилности;
- Тежина на претходно изречени инспекциски мерки;
- Воспоставување на стандарди согласно законите;
- Воспоставување на внатрешни процедури самоконтрола;
- Вид на откупени земјоделски производи;
- Сопствени или ангажирани експерти.

РИЗИК 4

Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување, кај увозници на растенија, растителни производи и други објекти и предмети

- Внесување на карантински штетни организми;
- Земја на потекло на увезени растенија, растителни производи;
- Количина на увезени растенија и растителни производи;
- Број на утврдени неправилности;
- Тежина на претходно изречени инспекциски мерки;
- Воспоставено стандарди при увоз;
- Воспоставување на внатрешни процедури самоконтрола;
- Вид на увезени растенија и растителни производи;
- Сопствени или ангажирани експерти.

РИЗИК 5

Загрозување на некое добро, во смисла на негово оштетување или уништување, кај корисници на државно земјоделско земјиште

- Користење на државно земјоделско земјиште, спротивно со Законот за земјоделско земјиште;
- Површина на државно земјоделско земјиште;
- Број на утврдени неправилности;
- Тежина на претходно изречени инспекциски мерки;
- Воспоставување на стандарди согласно законот;
- Дали закупецот уредно води и доставува годишен извештај;
- Времетраење на договор за закуп на земјоделско земјиште;
- Сопствени или ангажирани експерти.

РИЗИК 6

Уништување на некое добро или ограничување, односно спречување на остварување на право или интерес, кај концесионери за стопанисување со рибите во риболовните води

- Намалување на рибниот фонд;
- Број на издадени риболовни дозволи;
- Број на утврдени неправилности;
- Тежина на претходно изречени инспекциски мерки;
- Воспоставување на стандарди согласно законот;
- Дали откупувачот има воспоставено систем на рибочуварска служба;
- Големина на риболовни води со кои управува концесионерот;
- Сопствени или ангажирани експерти.

Извори на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот

Државниот инспекторат за земјоделство, изворите на информации и податоци за идентификување и утврдување на ризикот ги користи врз основа на вршење на инспекциски надзор, преставки, пријави, дојави од правни и физички лица на бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна

Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати, податоци од интерни регистри.

Државниот инспекторат за земјоделство, врз основа на член 32 став 4 од Законот за инспекциски надзор, донесе *Методологија за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори*, (со архивски број 02-633/2 од 25.08.2020 година) со помош на консултант доделен од Инспекциски советот во рамките на проектот „Поддршка за подобрување на ефикасноста на инспекциските служби“, финансиски поддржан од Европската банка за обнова и развој, во компонентата која се однесува на изработка на Методологиите за проценка на ризик, со цел да се воспостави рамка во која ќе се вгради и ќе се развива управувањето со ризици во самиот процес на инспекциски надзор, односно насочување на ресурсите на Државниот инспекторат за земјоделство онаму каде ризикот за сериозни неправилности е најголем, а при тоа користејќи минимум потребно ниво на интервенција за да се обезбеди усогласеност.

Пристапот базиран на менаџирање со ризици се потпира на факторите на ризик кои произлегуваат од достапните податоци и информации кои се собрани при претходно извршените надзори. Колку повеќе ризик-фактори постојат, толку е поголема веројатноста да се пронајдат неправилности, што пак резултира со повисоко ниво на следење и надзор. Информациите за овие ризик фактори се прибираат од повеќе извори. Преку користење на ефективен начин на известување, кој се развива со насобраното искуство, инспекциската служба ќе биде во можност да ги насочи ресурсите онаму каде што е потребно поголемо внимание, како и да иницира посебни инспекциски надзори за одредени прашања, а кои се валидирани со проверка на досието (предметот).

Управувањето со ризиците, меѓу другото е алатка која им помага на раководните структури да ги предвидат променетите околности и има можност навремено да реагираат на нив.

Следење на работата на инспекциски служби и проценка на ризик

Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот. Според степенот, ризикот може да биде низок, среден и висок. Проценката на ризик вклучува анализа, управување и известување за ризикот и се спроведува според Методологијата за проценка на ризик при планирање на инспекциски надзори.

Одредени ризици, а особено оние поврзани за здравјето, безбедноста и околината се со висок ризик и тука е оправдано поголемо ниво на мониторинг и навлегување во проверките на субјектите на надзор. Други пак, ризици можат да бидат едноставни технички неправилности и истите не оправдуваат трошење на време и средства за да се пронајдат, а поради што би се занемариле други посериозни неправилности.

Фокусирањето кон ризиците треба да се примени во одредувањето на тоа толку често треба да се врши надзор на субјектите. Субјектите за кои е веројатно дека се усогласени со правилата потребно е поретко да бидат контролирани отколку оние кои работат во поризичен сектор или пак кај кои биле утврдени значајни неправилности во минатото.

Прилог 1 Табеларен преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик по месеци и закони за 2024 година

Прилог 1

Прилог 1

Табеларен преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик по месеци и закони за 2024 година

Ред.бр	Закон	Шифра на закон	Вид на надзор	Јануари			Февруари			Март			Април			Мај			Јуни			Јули			Август			Септември			Октомври			Ноември			Декември			збир			збир %					
				Редовен	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок								
Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет наземјоделски производи																																																
1	Закон за земјоделство и рурален развој	ЗЗРР	231	0	8	2	0	9	8	0	14	9	0	16	7	0	15	3	0	16	9	0	11	13	0	15	15	0	10	7	0	9	9	0	7	6	0	9	4	0	139	92	231	0,00	60,17	39,83		
2	Закон за тутун и тутунски производи	ЗТПТСП	62	0	7	10	0	4	0	0	2	0	0	1	0	0	2	3	0	2	1	0	3	1	0	1	1	0	2	0	0	5	1	0	4	4	0	4	4	0	37	25	62	0,00	59,68	40,32		
3	Закон за органско земјоделско производство	ЗОЗП	131	0	7	4	0	8	5	0	5	2	0	7	4	0	4	5	0	5	5	0	4	7	0	3	5	0	10	6	0	5	8	0	5	5	0	7	5	0	70	61	131	0,00	53,44	46,56		
4	Закон за квалитет на земјоделски производи	ЗКЗП	136	0	3	4	0	5	7	0	7	7	0	4	6	0	6	8	0	5	3	0	4	4	0	5	3	0	6	6	0	3	8	0	7	9	0	8	8	0	63	73	136	0,00	46,32	53,68		
Вкупно				560	0	25	20	0	26	20	0	28	18	0	28	17	0	27	19	0	28	18	0	22	25	0	24	24	0	28	19	0	22	26	0	23	24	0	28	21	0	309	251	560	0,00	55,18	44,82	
Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство																																																
1	Закон за зоотехника	ЗЗОТ	20	0	2	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	5	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	0	0	19	1	20	0,00	95,00	5,00		
2	Закон за рибарство и аквакултура	ЗРА	150	1	10	1	0	11	0	1	6	0	0	11	1	1	9	2	0	6	2	0	16	2	0	11	2	1	13	3	0	6	2	0	10	2	1	17	2	5	126	19	150	3,33	84,00	12,67		
3	Закон за вршење на земјоделска дејност	ЗВЗД	10	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	10	0	10	0,00	100,00	0,00					
4	Закон за пасишта	ЗП	40	0	3	0	0	0	0	0	7	1	0	3	0	0	5	0	0	4	0	0	2	0	0	0	3	0	2	0	0	3	0	0	4	1	0	2	0	0	38	2	40	0,00	95,00	5,00		
5	Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции	ЗКОДПС	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	10	0	10	0,00	100,00	0,00		
6	Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	170	0	15	0	0	18	1	0	14	0	0	14	0	0	13	0	0	14	1	0	11	0	0	15	0	0	14	0	0	16	1	0	16	0	0	7	0	0	167	3	170	0,00	98,24	1,76		
Вкупно				400	1	30	1	0	31	1	1	30	1	0	31	1	1	31	2	0	31	3	0	32	2	0	31	3	1	30	3	0	31	3	0	31	3	1	31	2	5	370	25	400	1,25	92,50	6,25	
Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство																																																
1	Закон за виното	ЗВИ	53	0	2	0	0	3	1	0	4	1	0	4	0	0	5	2	0	6	0	0	4	1	0	4	0	0	3	0	2	1	0	8	0	0	2	0	0	47	6	53	0,00	88,68	11,32			
2	Закон за семени и саден материјал за земјоделски растенија	ЗССМЗР	108	0	11	1	0	8	0	0	10	0	0	10	1	0	6	0	0	8	0	0	11	1	0	10	0	0	8	2	1	8	0	0	5	1	0	4	2	1	99	8	108	0,93	91,67	7,41		
3	Закон за квалитет и безбедност на губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	ЗКВББПС	108	0	7	1	0	10	1	0	8	1	0	7	1	1	10	0	0	6	2	0	4	0	0	5	2	0	9	0	0	9	1	0	8	1	0	14	0	1	97	10	108	0,93	89,81	9,26		
Вкупно				269	0	20	2	0	21	2	0	22	2	0	21	2	1	21	2	0	20	2	0	19	2	0	19	2	0	20	2	1	19	2	0	21	2	0	20	2	2	243	24	269	0,74	90,33	8,92	
Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика																																																
1	Закон за фитофармација	ЗФФ	335	9	17	1	9	17	1	10	17	1	10	17	1	10	17	1	10	18	1	10	18	1	10	17	1	10	17	1	10	17	1	10	17	1	10	17	1	117	206	12	335	34,93	61,49	3,58		
2	Закон за здравјето на растенијата	ЗЗР	385	12	19	1	12	19	1	12	19	1	12	19	1	12	19	1	12	20	1	12	19	1	12	19	1	12	19	1	12	19	1	12	19	1	12	19	1	144	229	12	385	37,40	59,48	3,12		
Вкупно				720	21	36	2	21	36	2	21	36	2	22	36	2	22	36	2	22	38	2	22	37	2	22	36	2	22	36	2	22	36	2	22	36	2	22	36	2	261	435	24	720	36,25	60,42	3,33	
Вкупно 1+2+3+4 сектори				1949	22	111	25	21	114	25	22	116	23	22	116	22	24	115	25	22	117	25	22	110	31	22	110	31	23	114	26	23	108	33	22	111	31	23	115	27	268	1357	324	1949				
1949				1,1288	5,7	1,3	1,08	5,849	1,3	1,1	5,952	1,2	1,1	5,95	1,1	109	5,9	1,3	1,1	6	1,3	1,1	5,64	1,6	1,1	5,64	1,6	1,2	5,849	1,3	1,18	5,541	1,69	1,1	5,7	1,6	1,2	5,9	1,4	13,8	69,63	16,62	100					
1949				Јануари	Февруари	Март	Април	Мај	Јуни	Јули	Август	Септември	Октомври	Ноември	Декември	збир																																
				Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок	Висок	Среден	Низок
				268	1357	324																																										
				13,8	69,63	16,62																																										

Во Прилог 1 Табеларен преглед на планирани редовни инспекциски надзори со %-процент на застапеност според степен на ризик по месеци и закони за 2024 година може да се види бројот на планирани редовни инспекциски надзори со %-на застапеност според степенот на ризик по месеци и закони за 2024 година, и тоа:

- висок ризик планирани се вкупно 13,8 % (268),
- среден ризик планирани се вкупно 69,63 % (1357) и
- низок ризик планирани се вкупно 16,62 % (324).

Во Прилог 2, врз основа на бројот на инспекциски надзори дадени во Прилог 1 е пресметан процентот на планирани редовни инспекциски надзори, посебно по закони и степен на ризик.

Прилог 2 - ВКУПЕН ПРОЦЕНТ НА ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИН, ОДДЕЛНО ПО СТЕПЕН НА РИЗИК И ПО ЗАКОНИ

Прилог 2

ВКУПЕН ПРОЦЕНТ НА ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИН, ОДДЕЛНО ПО СТЕПЕН НА РИЗИК, И ПО ЗАКОНИ						
Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи						
	ШИФРА НА ЗАКОН	БРОЈ НА ИН ПО ЗАКОНИ	Висок	Среден	Низок	
Закон за земјоделство и рурален развој	ЗЗРР	231	0,00	60,17	39,83	100,00
Закон за тутун и тутунски производи	ЗТПСП	62	0,00	59,68	40,32	100,00
Закон за органско земјоделско	ЗОЗП	131	0,00	53,44	46,56	100,00
Закон за квалитет на земјоделски	ЗКЗП	136	0,00	46,32	53,68	100,00
ПРОСЕК ЗА СЕКТОР ВО %		560	0,00	55,18	44,82	100,00
Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство						
Закон за зоотехника	ЗЗОТ	20	0,00	95,00	5,00	100,00
Закон за рибарство и аквакултура	ЗРА	150	3,33	84,00	12,67	100,00
Закон за вршење на земјоделска дејност	ЗВЗД	10	0,00	100,00	0,00	100,00
Закон за пасишта	ЗП	40	0,00	95,00	5,00	100,00
Закон за контрола на опојни дроги и	ЗКОДПС	10	0,00	100,00	0,00	100,00
Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	170	0,00	98,24	1,76	100,00
ПРОСЕК ЗА СЕКТОР ВО %		400	1,25	92,50	6,25	100,00
Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство						
Закон за виното	ЗВИ	53	0,00	88,68	11,32	100,00
Закон за семенски и саден материјал за	ЗССМЗР	108	0,93	91,67	7,41	100,00
Закон за квалитет и безбедност на губриња, биостимулатори и подобрувачи	ЗКБГБСП	108	0,93	89,81	9,26	100,00
ПРОСЕК ЗА СЕКТОР ВО %		269	0,74	90,33	8,92	100,00
Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика						
Закон за фитофармација	ЗФФ	335	34,93	61,49	3,58	100,00
Закон за здравјето на растенијата	ЗЗР	385	37,40	59,48	3,12	100,00
ПРОСЕК ЗА СЕКТОР ВО %		720	36,25	60,42	3,33	100,00
ВКУПНО ДИЗ		1949	13,75	69,63	16,62	100,00

Од табеларните прикази може да се види дека најголем број на планирани инспекциски надзори за 2024 година со **ВИСОК РИЗИК** се предвидени по *Законот за фитофармација*, вкупно 117 (34,93%) и *Законот за здравјето кај растенијата* вкупно 144 (37,40%). Вкупниот процент на ниво на Инспекторат со ВИСОК РИЗИК се предвидува да биде 13,75% или вкупно 268 ИН. Најголем број од ИН се предвидува да бидат извршени со среден ризик или 1357 или 69,635, додека бројот предвиден за вршење на ИН со низок степен на ризик 324 или 16,62%.

Прилог 3 - ПРЕГЛЕД НА БРОЈОТ НА ПЛАНИРАНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ СПОРЕД СТЕПЕН НА РИЗИК, ПО ЗАКОНИ, ВО 2024 ГОДИНА ЗА ДРЖАВЕН ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСПЕКТОР

Прилог 3

Дополнителна Табела 4 Преглед на бројот на планирани инспекциски надзори според степен на ризик, по закони, во 2024 година						
Ред.Бр.	Назив на закон ¹	Шифра на закон ²	Планирани РЕДОВНИ инспекциски надзори ³			
			Висок ризик	Среден ризик	Нисок ризик	Вкупно
1	Закон за земјоделство и рурален развој	ЗЗРР	0	139	92	231
2	Закон за тутун и тутунски производи	ЗПТСП	0	37	25	62
3	Закон за органско земјоделско производство	ЗОЗП	0	70	61	131
4	Закон за квалитет на земјоделски производи	ЗКЗП	0	63	73	136
5	Закон за зоохигиена	ЗЗООТ	0	19	1	20
6	Закон за рибарство и аквакултура	ЗРА	5	126	19	150
7	Закон за вршење на земјоделска дејност	ЗВЗД	0	10	0	10
8	Закон за пасишта	ЗП	0	38	2	40
9	Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции	ЗКОДПС	0	10	0	10
10	Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	0	167	3	170
11	Закон за виното	ЗВИ	0	47	6	53
12	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	ЗССМЗР	1	99	8	108
13	Закон за квалитет и безбедност на губриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	ЗКБГБП СП	1	97	10	108
14	Закон за фитофармација	ЗФФ	0	0	0	0
15	Закон за здравјето на растенијата	ЗЗР	0	0	0	0
ВКУПНО			7	922	300	1229

Од табеларниот приказ може да се констатира дека најголем е бројот на инспекциски надзори со **среден ризик** и тоа 167 се по **Законот за земјоделско земјиште** а веднаш по него е **Законот за рибарство и аквакултура** со 126 инспекциски надзори.

Врз основа на Прилог 3, изработен е графикон со цел појасна слика за наведените бројки од именуваниот прилог.

Графикон број 1 - **Преглед на бројот на планирани РЕДОВНИ инспекциски надзори според степен на ризик, по закони, во 2024 година (Државни земјоделски инспектори)**

Прилог 4 - ПРЕГЛЕД НА БРОЈОТ НА ПЛАНИРАНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ СПОРЕД СТЕПЕН НА РИЗИК, ПО ЗАКОНИ, ВО 2024 ГОДИНА ЗА ДРЖАВЕН ФИТОСАНИТАРЕН ИНСПЕКТОР

Прилог 4

ЗАКОНИ	Висок ризик	Среден ризик	Низок ризик	Вкупно
ЗФФ	117	206	12	335
ЗЗР	144	229	12	385
ВК. ФИТО	261	435	24	720

Вкупниот број на инспекциски надзори со **висок** ризик е 261 и тоа 117 инспекциски надзори по законот за фитофармација и 144 инспекциски надзори по законот за здравјето на растенијата. Вкупниот број на редовни инспекциски надзори во секторот за фитосанитарна политика е 720.

Врз основа на Прилог 4, изработен е графикон со цел појасна слика за наведените бројки од именуваниот прилог.

Графикон број 2 - Преглед на бројот на планирани РЕДОВНИ инспекциски надзори според степен на ризик, по закони, во 2024 година (Државни фитосанитарни инспектори)

Прилог 5 - ПРЕГЛЕД НА БРОЈОТ НА ПЛАНИРАНИ РЕДОВНИ ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОРИ СПОРЕД СТЕПЕН НА РИЗИК, ПО ЗАКОНИ, ВО 2024 ГОДИНА ЗА ДРЖАВЕН ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО (државни инспектори за земјоделство и државни фитосанитарни инспектори)

Прилог 5

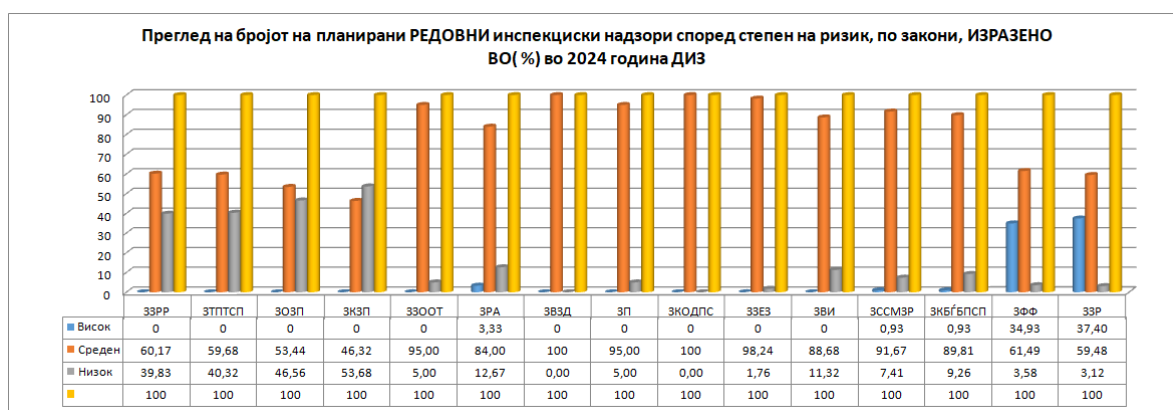
Дополнителна Табела 4 Преглед на бројот на планирани инспекциски надзори според						
Ред.Бр.	Назив на закон ¹	Шифра на закон ²	Планирани РЕДОВНИ инспекциски надзори ³			
			Висок ризик	Среден ризик	Нисок ризик	Вкупно
1	Закон за земјоделство и рурален развој	ЗЗРР	0	139	92	231
2	Закон за тутун и тутунски производи	ЗТПТСП	0	37	25	62
3	Закон за органско земјоделско производство	ЗОЗП	0	70	61	131
4	Закон за квалитет на земјоделски производи	ЗКЗП	0	63	73	136
5	Закон за сточарството	ЗСТ	0	19	1	20
6	Закон за рибарство и аквакултура	ЗРА	5	126	19	150
7	Закон за вршење на земјоделска дејност	ЗВЗД	0	10	0	10
8	Закон за пасишта	ЗП	0	38	2	40
9	Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции	ЗКОДПС	0	10	0	10
10	Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	0	167	3	170
11	Закон за виното	ЗВИ	0	47	6	53
12	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	ЗССМЗР	1	99	8	108
13	Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	ЗКБЃБПС	1	97	10	108
14	Закон за фитофармација	ЗФФ	117	206	12	335
15	Закон за здравјето на растенијата	ЗЗР	144	229	12	385
ВКУПНО			268	1357	324	1949

Врз основа на Прилог 5, изработен е графикон со цел појасна слика за наведените бројки од именуваниот прилог на ниво на Инспекторат, додека Графикон број 4 е процентуален износ на степенот на ризик по закони.

Графикон број 3 - Преглед на бројот на планирани РЕДОВНИ инспекциски надзори според степен на ризик, по закони, во 2024 година ДИЗ

Графикон број 4 - Преглед на бројот на планирани РЕДОВНИ инспекциски надзори според степен на ризик, по закони, во 2024 година ДИЗ изразено во проценти (%)

Критериуми за идентификување субјекти на инспекциски надзор

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни "критериуми за идентификување на субјекти" се служи со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: *Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството: Сектор за лозарство, винарство и овоштарство, Сектор за земјоделство, Сектор за регистрирање и управување со земјоделско земјиште.*

Оттука произлегува и евентуалната потреба од координирани инспекциски надзори со други инспекциски служби. Иако првенствено се однесува на национално ниво, аспектот на координација е важен за Инспекторатот. Државниот инспекторат за земјоделство, ќе ја зголеми координацијата и пристапот до информации со цел да се заштеди на средства и да се заштитат субјектите од преоптоварување со последователни инспекции од повеќе различни служби. Податоците од инспекциските надзори од други служби се доста важни во одредување на нивото на ризик и опфатот на следниот надзор па поради тоа Државниот инспекторат за земјоделство ќе соработува со другите инспекторати и институции. Ваквата

координација ќе овозможи добивање податоци од други инспекциски служби за време на планирањето на инспекциските надзори.

Покрај планираните субјекти за надзор земени од регистрите за месечните планови, инспекторите вршат голем број на инспекциски надзори над нерегистрирани правни субјекти и физички лица, и постапуваат по барање на субјекти, а извршените надзори ги евидентираат во месечните/шестмесечните извештаи за работа, како вонредни (ненајавени) инспекциски надзори, согласно Законот за инспекциски надзор.

Инспекторатот мора да има во предвид да изврши и правилна проценка дека секоја активност која се планира да се преземе како одговор на ризикот е пропорционална на ризикот, односно истата ќе придонесе за негово минимизирање на прифатливо ниво, со цел да се подобри ефикасноста на управувањето со ризиците и обезбеди клучните ризици да се утврдуваат и третираат, ќе се воспоставува соодветен систем за следење и известување за ризиците.

Доколку се сменат околностите врз основа на кои е направена проценката на ризикот, инспекциската служба ќе изврши ревизија на проценката на ризикот, која ќе биде земена предвид при подготвувањето на плановите за работа на ДИЗ.

Организација и раководење

Правен статус на институцијата

Државниот инспекторат за земјоделство до декември 2013 година беше орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со надлежност врз донесувањето на Законот за Државен инспекторат за земјоделство и подзаконските акти кои произлегуваат од него.

Од декември 2013 година со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на законот за државниот инспекторат за земјоделство (*Службен Весник на Република Македонија број 164/13 година*), Државниот инспекторат за земјоделство е со својство на правно лице, има сопствена буџетска сметка како буџетски корисник од прва линија, самостојно спроведува постапки за вработување согласно со закон и одлучува за правата и обврските од работен однос.

Раководство

Државниот инспекторат за земјоделство, работите од својата надлежност ги извршува преку:

- директорот на Инспекторатот, кој го именува и разрешува Владата на Република Северна Македонија,
- државните инспектори за земјоделство и државните фитосанитарни инспектори,
- стручната служба во Инспекторатот и
- рибочувари на државни риболовни води (рибочувари).

Надлежности

Државниот инспекторат за земјоделство (ДИЗ) е основан согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа, а својата организација, надлежности, овластувања, постапки и сл. ги врши согласно Законот за Државниот инспекторат за земјоделство.

Инспекторатот врши и инспекциски надзор согласно Законот за забрана и спречување на вршење на нерегистрирана дејност.

Инспекторатот во својата надлежност е овластен да врши инспекциски надзор преку контроли и прегледи на:

- 1) земјоделското земјиште, земјоделски посеви и насади;
- 2) производство и промет на производи за заштитата на растенија (*фитофармацевтски производи);
- 3) производство и промет на семенски и саден материјал;
- 4) производство и промет на ѓубриња;
- 5) производство и промет на квалитет на храна за животни;
- 6) евиденција на приплоден и друг добиток, преглед на земјоделскиот имот, на објекти и опрема при држење на добитокот, врши преглед на исхраната, утврдува земјоделска инфраструктура, врши надзор на држењето на пчели и пчеларски ред за испаша, водење на матични книги и обележувања, го утврдува исполнувањето на критериумите за производство, потекло на добитокот и надзор на прометот на добитокот и приплодниот материјал, како и надзор над работата на одобрените институции и одгледувалишта на пчелни матици;
- 7) производство, промет и улов на риби;
- 8) генетски модифицирани организми;
- 9) радионуклиди во храна за животни, растенија и семенски материјал;
- 10) производство и промет на афион;
- 11) производство и промет на органски производи;
- 12) производство и промет на вино;
- 13) производство и промет на тутун;
- 14) производство и промет на цвеќе и декоративни растенија;
- 15) пасишта;
- 16) правни и физички лица за добивање на финансиска поддршка во земјоделството;
- 17) настанати полски штети;
- 18) опремата и простории каде што се врши преработка и доработка на земјоделски производи;
- 19) земјоделска механизација, техника и транспортни средства;
- 20) процесите на преработка и доработка во сите фази, се до финалниот производ;
- 21) зоните чувствителни на нитрати и наводнување и одводнување;
- 22) спроведување на препораките за добра земјоделска пракса;
- 23) просториите за чување и одржување на земјоделските производи и
- 24) деловни простории, книги, исправи, материјали во електронска форма, документација која се води и чува во електронски медиуми, а на барање да се изработат во писмена форма која мора веродостојно да ја потврдува електронската форма, службени регистри и други јавни бази на податоци и друга документација преку која се остварува увид во извршувањето на законите и поблиските прописи.

Инспекторатот, покрај горенаведеното, „Закон за Државниот инспекторат за земјоделство“ („Службен весник на РМ“ бр. 20/09, 53/11, 164/13, 43/14, 33/15, 88/15, 149/15, 39/16, 172/16 и 83/18), „Закон за квалитетот на земјоделските производи“ („Службен весник на РМ“ бр. 140/10, 53/11, 55/12, 106/13, 116/15, 149/15, 39/16 и 150/21), „Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија“ („Службен весник на РМ“ бр. 39/06, 89/08, 171/10, 53/11, 55/11 – пречистен текст, 69/13, 187/13, 43/14, 151/14 - пречистен текст, 129/15, 39/16, 71/16, 83/18 и 122/21), „Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата“ („Службен весник на РМ“ бр. 27/14, 154/15, 39/16 и 150/21), „Закон за тутун, производи од тутун и сродни производи“ („Службен весник на РМ“ бр. 98/19, 27/20 и 56/21), „Закон за виното“ („Службен весник на РМ“ бр. 50/10, 53/11, 6/12, 23/13, 106/13, 188/13, 149/15, 39/16, 172/16, 70/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 235/19) и

„Закон за сточарството“ („Службен весник на РМ“ бр. 7/2008, 116/10, 23/13, 149/15, 39/16 и 122/21), овластен е да врши инспекциски надзор на правни и физички лица преку контрола на квалитетот и прегледи на пратките од увоз, извоз, производство, откуп, промет на земјоделски производи, семе и саден материјал, цвеќе и декоративни растенија, производи за заштита на растенија (*фитофармацевтски производи), вино и производи од вино и грозје, енолошки средства, јаки алкохолни пијалоци, ѓубриња, тутун и тутунски производи, органски производи, гмо, храна за животни, приплоден добиток, сперма од добиток, јајце клетки, ембриони.

Државниот инспектор овластен е да врши инспекциски надзор на правни и физички лица преку контрола на квалитетот и прегледи на пратките од увоз, извоз, производство, откуп, промет на земјоделски производи, семе и саден материјал, цвеќе и декоративни растенија, производи за заштита на растенија (*фитофармацевтски производи), вино и производи од вино и грозје, енолошки средства, јаки алкохолни пијалоци, ѓубриња, тутун и тутунски производи, органски производи, гмо, храна за животни, приплоден добиток, сперма од добиток, јајце клетки, ембриони.

Инспекторатот врши и фитосанитарна контрола на пратки од растенија, растителни производи и други објекти и предмети и производи за заштита на растенијата (*фитофармацевтски производи), како и утврдување за исполнување на условите за издавање на фитосанитарен сертификат, фитосанитарен сертификат за реекспорт и пасош за растенијата.

Инспекторатот постапува по барања од правни и физички лица за проверување и утврдување на исполнување на условите за производство и откуп на земјоделски производи и тутун, како и за утврдување на исполнување на условите за регистрација на откупни пунктови, винарски визби, рибници, пломбирање на мрежи.

За извршените контроли на квалитет, Инспекторатот издава уверение за квалитет – сертификат.

Правните и физички лица се должни да поднесат барање до Инспекторатот и во истото да дадат точни податоци со комплетна документација за потребната контрола.

Контролите на квалитет на пратки од увоз се вршат на место на истовар, а за пратки за внатрешен промет и за извоз се вршат на местото на утовар. Местото на истовар, односно утовар, мора да биде наведено во транспортниот документ.

Правните и физичките лица не смеат да пуштат во промет пратки од увоз без уверение за квалитет - сертификат, додека за пратките за извоз и внатрешен промет уверение за квалитет - сертификат се издава на нивно барање.

Царинската управа нема да дозволи, спроведе увозна постапка доколку претходно не е поднесено барање за издавање на уверение за квалитет - сертификат од правно или физичко лице - трговец поединец.

Инспекторот е должен во рок од три работни дена од денот на добиените резултати од земените мостри да издаде уверение за квалитет - „сертификат“.

Рибочуварите ги чуваат државните риболовни води кои не се дадени на концесија за риби од бесправен риболов и риболовни кражби.

При контролата рибочуварот има право од лицата кои ловат риба од брег и од пловен објект, како и од лицата кои се наоѓаат во непосредна близина на риболовната вода:

- да побара документ за лична идентификација,
- да врши преглед на средствата со кои лицето дошло до риболовната вода,

- да побара легитимација и дозвола за вршење риболов согласно со Законот за рибарство и аквакултура и
- да ги одземе привремено риболовните средства и уловената риба доколку утврди неправилности.

При чувањето рибочуварот составува записник и доколку констатира неправилност привремено ги одзема риболовните средства и риба за што издава потврда за привремено одземени риболовни средства и риба, а одземените риболовни средства и риба со целокупната документација ги доставува до инспектор (изготвена е *Интерна процедура за работа на рибочуварите во одделението за физичка заштита на риболовни води со арх. бр. 01-549/1 од 18.06.2020 година*).

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство функционира и **EXIM системот – едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти**, (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава **лиценца 1005 – Потврда за извршен органолептички преглед и земени мостри при увоз на пратки од растително потекло и лиценца 1009 – Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка**.

Организациска структура

Со цел подобро управување на Инспекторатот, подобро разбирање на улогите на вработените во инспекторатот, полесно вршење на координација, контрола и комуникација во работењето, Државниот инспекторат за земјоделство во својата систематизација има предвидено шест сектори (*Приказ органограм*) и тоа:

1. Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделелско производство. Во состав на овој сектор се 4 одделенија и тоа:

- 1.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата,
- 1.2. Одделение за физичка заштита на риболовни води,
- 1.3. Одделение за инспекциски надзор од областа на сточарството со пчеларството и
- 1.4. Одделение за инспекциски надзор од областа на земјишната политика со поделелски култури.

2. Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство со 3 одделенија и тоа:

- 2.1. Одделение за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производите за заштита на растенија и квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата,
- 2.2. Одделение за инспекциски надзор од областа на цвеќе и генетски модифицирани организми и
- 2.3. Одделение за инспекциски надзор од областа на вино со лозарство.

3. Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи има четири одделенија и тоа:

- 3.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој,
- 3.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на органското производство,
- 3.3 Одделение за инспекциски надзор од областа на тутунот и тутунските производи и
- 3.4 Одделение за инспекциски надзор од областа на квалитетот на земјоделски производи.

4. Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика со две одделенија и тоа:

- 4.1 Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика на граничен премин и
- 4.2 Одделение за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика во внатрешноста на државата.

Во Државниот инспекторат за земјоделство покрај 4 инспекторски сектори постојат и 2 сектори за административна и правна поддршка и тоа:

5. Сектор за проекти и административна поддршка на директорот во кој има три одделенија и тоа:

- 5.1 Одделение за проекти,
- 5.2 Одделение за административна поддршка на директорот и
- 5.3 Одделение за анализа на ризик.

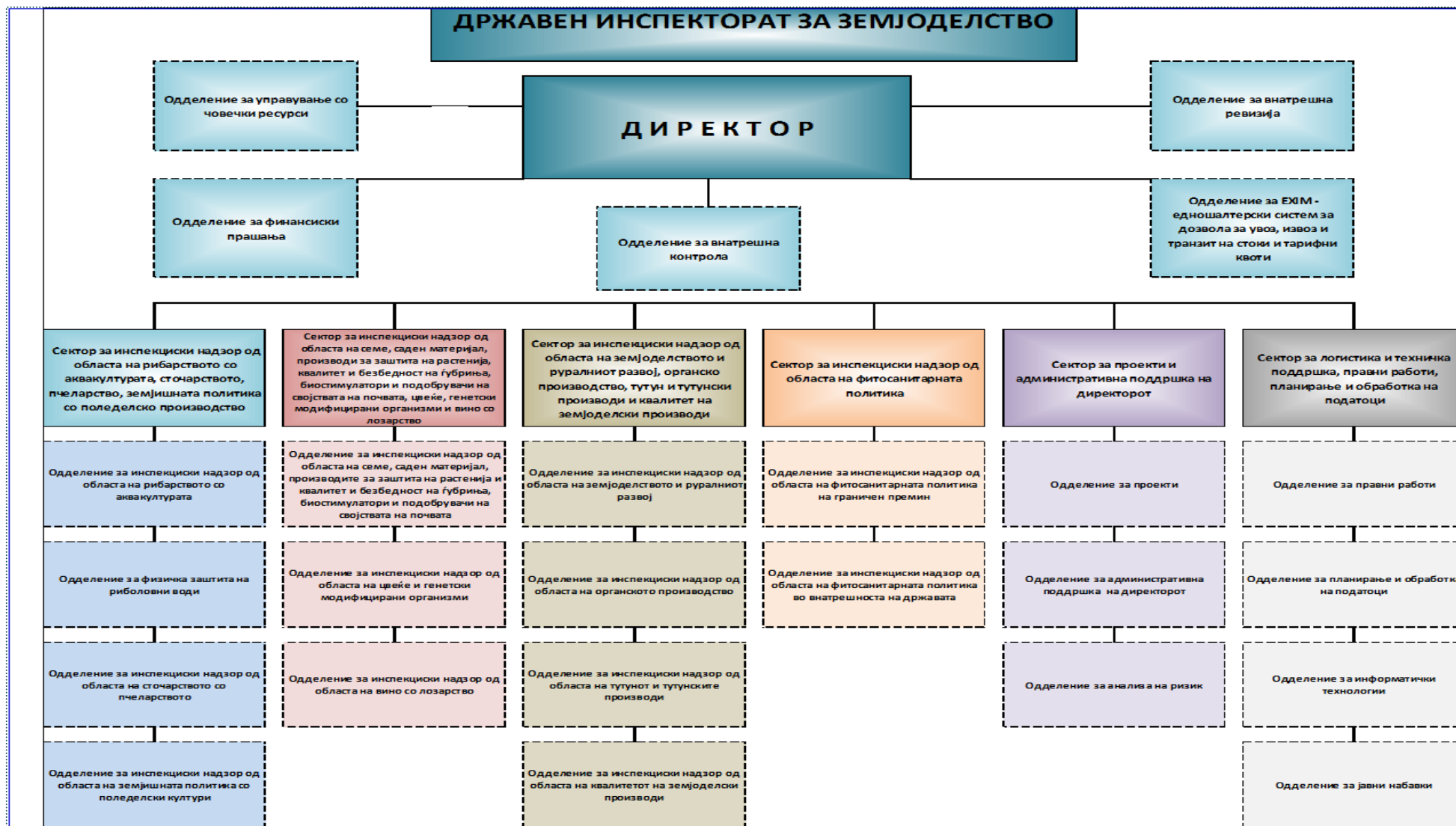
6. Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци во кој има четири одделенија и тоа:

- 6.1 Одделение за правни работи,
- 6.2 Одделение за планирање и обработка на податоци,
- 6.3 Одделение за информатички технологии и
- 6.4 Одделение за јавни набавки.

Во Државниот инспекторат за земјоделство, надвор од секторите, се формирани следните одделенија:

- 1. Одделение за управување со човечки ресурси,
- 2. Одделение за внатрешна ревизија,
- 3. Одделение за финансиски прашања
- 4. Одделение за внатрешна контрола и
- 5. Одделение за ЕХИМ -едношалтерски систем за дозвола за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти.

Организациона структура на државниот инспекторат за земјоделство

Состојба со човечки ресурси

Државниот инспекторат за земјоделство во моментот има вкупно 153 вработени, вклучувајќи го и директорот на инспекторатот (реализирани 152 работни места од **67.85 %**).

Согласно *Правилникот за систематизација на работните места* во Државниот инспекторат за земјоделство (број 04-1322/1 од 26.12.2019 год.), и измената и дополнувањето на *Правилникот за систематизација на работните места во Државниот инспекторат за земјоделство* (04-222/1 од 23.02.2021, 04-994/1 од 25.11.2021 и 04-203/1 од 18.02.2022, 04-543/1 од 06.06.2022, 04-629/1 од 06.07.2022, 04-749/1 од 18.08.2022, 04-1116/2 од 13.12.2022, 04-105/2 од 13.02.2023, 04-235/1 од 28.02.2023 и 04-648/1 од 13.06.2023), систематизирани се 77 работни места - административни службеници и 1 - помошно-технички лица, врз основа на која ситематизација во моментот, пополнети се вкупно 31 работни места или 39,74 % реализација на работните места.

Во инспекциските сектори има вкупно 121 инспектори од кои, вкупно 117 ќе вршат инспекциски надзор во 2024 година и тоа: 68 се **државни инспектори за земјоделство** (2-два инспектори со решение за суспензија), додека 49 се **државни фитосанитарни инспектори** (2-два инспектори со решение за мирување на работно место) со **82,31 % реализација на работните места (од вкупно 147 систематизирани работни места)**, се прикажани во Прилог б - *Преглед на систематизирани работни места и возраст на вработените во инспекциската служба, бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор, по вид, возраст и звање, реализирани пензионирања по вид и нови вработувања во полугодие*.

Во годишниот план за 2024 година, во Државниот инспекторат за земјоделство инспектори кои имаат лиценца за инспектор и кои имаат надлежност да вршат надзори се 3-ца главни инспектори, 5 - виши инспектори, 87 - советник инспектори, 6-самостојни инспектори, 3- помошник инспектор и 14-помлади инспектори, се планирани да вршат инспекциски надзори и истите се прикажан во

Табела 1 - Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по вид, возраст и звање,

Државниот инспекторат за земјоделство нема извршено планирање за 4 -четири инспектори и тоа:

- 2 - два (ниво В1) Државен земјоделски инспектор со лиценца - Елена Олумчева (со решение за суспензија) и Викторија Вајгалеска.
- 2 - два (ниво В1) Државни фитосанитарни инспектори со лиценца: Андон Сарамандов и Далибор Ангелов (со решение за мирување на работно место).

Прилог 6 - Преглед на систематизирани работни места и возраст на вработените во инспекциската служба, бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор, по вид, возраст и звање, реализирани пензионирања по вид и нови вработувања во полугодieto

Прилог 6

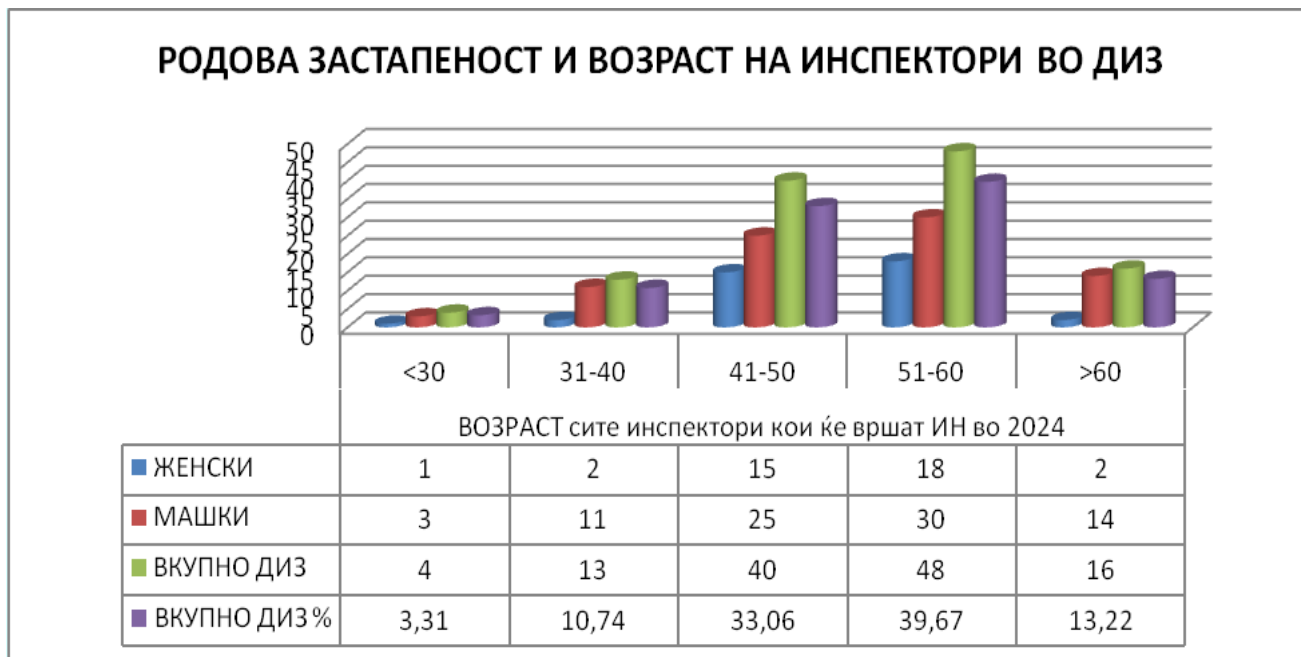
Назив на инспекциската служба:		Систематизација ¹											Возраст на вработените ²					Степен на образование ³					Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор во 2024 година, по вид, возраст и звање ⁴										Планирани пензионирања во 2024 година ⁵		Планирани нови вработувања во 2024 година ⁶	
Категорија / Ниво	Звање / Група	Предв.	Попол.	Канди.	до 30 години		31-40 години		41-50 години		51-60 години		над 60 години		I до V	VI-Б	VI-А	VII	VIII	Државен земјоделски инспектор 4а					Државен фитосанитарен инспектор					Државен	Државен	Планирани	Одобрени			
		ид.	н.	дати	машк и пол	женс ки пол	машк и пол	женс ки пол	машк и пол	женс ки пол	машк и пол	женс ки пол	машк и пол	женс ки пол	степе н ^а	степе н ^б	степе н ^в	степе н ^г	степе н ^д	до 30 год	31-40 год	41-50 год	51-60 год	над 60 год	до 30 год	31-40 год	41-50 год	51-60 год	над 60 год	зем.	фитосан.	анон.	обро.			
Б1	Генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Б2	Главен инспектор	4	3	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Б3	Пом. главен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Б4	Виш инспектор	12	5	0	0	0	0	0	0	4	0	0	1	0	0	0	4	0	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В1	Советник инспектор	111	89	2	0	0	6	2	20	9	26	15	11	2	0	0	82	7	2	0	1	18	22	7	0	6	8	19	6	1	1	4	0	0		
В2	Самостоен инспектор	6	5	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	0	0	0	4	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	1	0	1	0	0	0	
В3	Помошник инспектор	3	3	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
В4	Помлад инспектор	10	9	5	3	1	4	0	4	1	1	0	0	0	0	14	0	0	3	2	4	1	0	1	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
Б	Раковод. админ. служб.	15	6	0	0	0	0	1	2	1	0	1	0	1	0	0	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	Стручни админ. служб.	51	17	0	0	1	4	4	2	1	2	3	0	0	1	13	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0
Г	Пом-струч. адм. служб.	11	8	0	0	0	2	1	2	0	2	1	0	0	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
нп.	Други вработени	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Вкупно инспектори	146	114	7	3	1	11	2	25	15	30	18	14	2	0	0	109	9	3	3	4	27	26	8	1	8	10	22	8	1	2	5	0	0	0	
	Вкупно админ. служб.	77	31	0	0	1	6	6	6	2	4	5	0	1	7	2	17	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0
	Вкупно други вработени	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	СЕ ВКУПНО	224	145	7	3	2	17	8	31	17	34	23	14	3	7	2	126	14	3	3	4	27	26	8	1	8	10	22	8	1	2	10	0	0	0	

Прилог 7 Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по вид, возраст и звање

Табела 1

Вид	Државен земјоделски инспектор						Државен фитосанитарен инспектор						Вкупно инспектори					
	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 – генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор	0	0	0	2	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
Б3 – пом. главен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	0	0	4	0	0	4	0	0	0	0	1	1	0	0	4	0	1	5
В1 – советник инспектор	0	1	18	22	7	48	0	6	8	19	6	39	0	7	26	41	13	87
В2 – самостоен инспектор	0	0	0	1	0	1	0	0	1	2	1	4	0	0	1	3	1	5
В3 – помошник инспектор	0	1	1	0	0	2	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	3
В4 – помлад инспектор	3	2	4	1	0	10	1	2	1	0	0	4	4	4	5	1	0	14
Вкупно	3	4	27	26	8	68	1	8	10	22	8	49	4	12	37	48	16	117

Графикон број 5

Преглед на бројот на инспектори кои ќе вршат инспекциски надзор, по родова застапеност и возраст

Од табелите и графиконите може да се констатира дека најголем е бројот на вработени во Инспекторатот на возраст од 41-50 години или вкупно 48 вработени, но позагрижувачки е фактот што уште повеќе е поголем бројот кај лицата вработени од 51-60 години или тоа се вкупно 57 лица.x

Како идна стратегија на Државниот инспекторат за земјоделство би требало во стратешките планирања да се предвидат поголем број на вработувања на млад кадар, бидејќи за кус период голем дел (процент) од инспекторите ќе заминат во пензија.

Вработувања. Планирани вработувања за 2024 година (вкупно 10-десет) од ниво В1 – 6 шест, на ниво В2-1 еден В4 - 3-три и тоа:

- 4 - четири нови вработувања за вид В1 - Советник инспектор - (2 - два - државни земјоделски инспектори и 2 – државни фитосанитарни инспектори)
- 1 - едно ново вработување за вид В4 - Помлад државен фитосанитарен инспектор .
- 2 - две нови вработувања за вид В1 - Советник (администрација).
- 1 - едно ново вработување за вид В2 - Виш соработник (администрација) и
- 2 - две нови вработувања за вид В4 – Помлад соработник (администрација).

Пензионирања. Исто така, во 2024 година, дел од инспекторите кои исполнуваат услов за пензија се вкупно 3- три и тоа од ниво В1 - 2-два инспектори и од ниво В2 -1-еден инспектор и тоа:

- 1- еден државен земјоделски инспектор (ниво В1) и
- 2- два државни фитосанитарни инспектори (1- ниво В1 и на 1-ниво В2).

Од нив кои исполнуваат услов за пензија се вкупно во II-второ полугодие (3- три).

Вработувањата и пензионирањата се прикажани во Табела 2 -План за нови вработувања и пензионирања на инспектори

Табела 2 План за нови вработувања и пензионирања на инспектори

Вид	Државен земјоделски инспектор			Државен фитосанитарен инспектор			Вкупно инспектори		
	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Ниво-Звање/Возраст									
Б1 – генерален инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б2 – главен инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б3 – пом. глав. инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Б4 – виш инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В1 – советник инспектор	2	1	1	2	1	1	4	2	2
В2 – самостоен инспектор	0	0	0	0	1	-1	0	1	-1
В3 – помошник инспектор	0	0	0	0	0	0	0	0	0
В4 – помлад инспектор	0	0	0	1	0	1	1	0	1
Вкупно	2	1	1	3	2	1	5	3	2

Инспекциски надзор

Врз основа на извршеното планирање на инспекциски надзори по сектори, Инспекторатот изготви Годишен план за работа за 2024 година со предвидени редовни, вонредни, контролни инспекциски надзори како и вкупно очекувани неправилности за наредната година. При планирањето на инспекциски надзори за фитосанитарните инспектори на граничните премини во Република Северна Македонија, нема извршено планирање на редовни инспекциски надзори, заради обемноста на работата на граничните премини и специфичноста на надзорите за истите, но е извршено планирање на очекувани неправилности, како и вонредни и контролни инспекциски надзори согласно местото каде се врши надзорот односно на граничните премини во Република Северна Македонија.

Врз основа на направената анализа може да се констатира дека во текот на 2024 година се планирани

РЕДОВНИ инспекциски надзори вкупно 1949, од кои 1229 инспекциски надзори за државните земјоделски инспектори и 720 инспекциски надзори за државните фитосанитарни инспектори.

ВОНРЕДНИ ИН на ниво на Инспекторат се планирани 38039 и тоа 25059 за државни земјоделски инспектори и 12980 за државни фитосанитарни инспектори.

КОНТРОЛНИ ИН на ниво на Инспекторатот се предвидуваат 705 од кои 400 за државни земјоделски инспектори и 305 за државни фитосанитарни инспектори.

Планирани очекувани неправилности на ниво на Инспекторатот и тоа 745 од кои 440 за државен земјоделски инспектор а останатите 305 за државен фитосанитарен инспектор.

Прилог 8 - Табеларен преглед на вкупниот број на планирани надзори по вид за ДИЗ

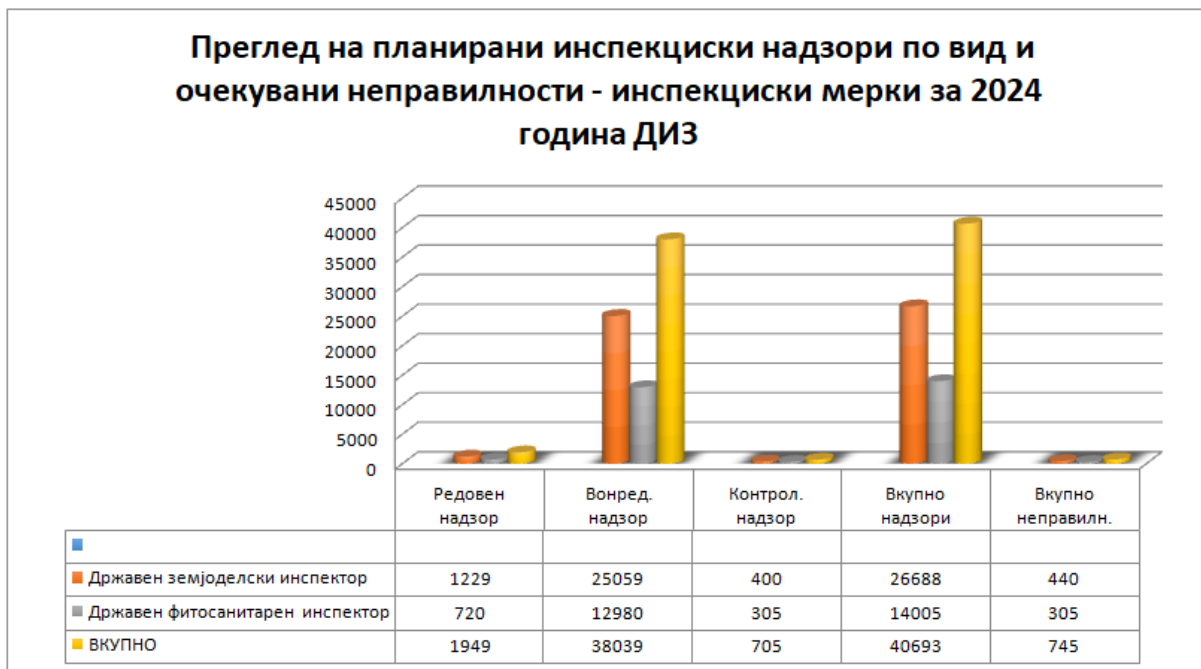
Прилог 8

ВИД НА ИНСПЕКТОР	Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор	Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
Државен земјоделски инспектор	1229	25059	400	26688	440
Државен фитосанитарен инспектор	720	12980	305	14005	305
ВКУПНО	1949	38039	705	40693	745

Графички преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки за ДИЗ за 2024 година (Државен фитосанитарен инспектор и Државен земјоделски инспектор)

Графикон број 6

Или одделно по вид на инспектор е следната состојба и тоа за:

1. Државен земјоделски инспектор

Преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки за државен земјоделски инспектор

Прилог 9

Преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки	Редовен надзор	Вонреден надзор	Контролен надзор	Вкупно надзори	Неправилности
Државен земјоделски инспектор	1229	25059	400	26688	440

Графикон број 6 - Преглед на планирани ИН и очекувани неправилности за 2024 година за Државен земјоделски инспектор

Државен фитосанитарен инспектор

Прилог 10 Преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки Државен фитосанитарен инспектор

Преглед на планирани инспекциски надзори по вид и очекувани неправилности - инспекциски мерки Државен фитосанитарен инспектор	Редовен надзор	Вонреден надзор	Контролен надзор	Вкупно надзори	Неправилности
Државен фитосанитарен инспектор	720	12980	305	14005	305

Графикон број 7 Преглед на планирани ИН и очекувани неправилности за 2024 година за Државен фитосанитарен инспектор

Проценката на ризиците при вршење на ИН е извршена врз основа на стекнатата пракса при долгодишното вршење на инспекциски надзор во минатото во областите за кои е надлежен инспекторатот, законската регулатива и сл., а изворите на информации и податоци за идентификување настанување на ризичните области досега ги користеше врз основа на вршење на инспекциски надзор, преставки, пријави, дојави од правни и физички лица, бесплатниот телефонски број, информации од здруженија, медиуми, заклучоци на Влада на Република Северна Македонија, врз основа на добиените резултати од различни мониторинг програми, информации од други надлежни инспекторати и сл.

Преглед на вкупниот број на планирани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2024 година, по региони и општини (за вид Државен земјоделски инспектор и Државен фитосанитарен инспектор)

Табела 3

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	253	10731	92	11076	97
1	Велес	32	370	20	422	20
2	Градско	16	1247	11	1274	11

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
3	Демир Капија	8	102	1	111	1
4	Кавадарци	77	6510	19	6606	21
5	Лозово	11	391	4	406	4
6	Неготино	37	605	13	655	13
7	Росоман	25	1055	10	1090	10
8	Свети Николе	37	410	11	458	14
9	Чашка	10	41	3	54	3
	Источен регион	329	3972	101	4402	114
10	Берово	28	163	7	198	7
11	Виница	26	297	3	326	3
12	Делчево	37	734	12	783	12
13	Зрновци	6	44	1	51	1
14	Карбинци	17	158	6	181	6
15	Кочани	60	537	24	621	33
16	Македонска Каменица	1	29	0	30	0
17	Пехчево	10	57	0	67	0
18	Пробиштип	42	215	4	261	4
19	Чешиново	21	158	28	207	32
20	Штип	81	1580	16	1677	16
	Југозападен регион	219	1487	54	1760	54
21	Вевчани	0	10	0	10	0
22	Дебар	43	222	5	270	5
23	Дебарца	7	33	0	40	0
24	Кичево	26	108	4	138	4
25	Македонски Брод	11	52	0	63	0
26	Охрид	69	414	23	506	23
27	Пласница	0	1	0	1	0
28	Струга	61	598	22	681	22
29	Центар Жупа	2	49	0	51	0

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Југоисточен регион	234	5314	128	5676	139
30	Богданци	14	269	12	295	12
31	Босилово	24	656	11	691	11
32	Валандово	25	265	11	301	14
33	Василево	23	295	13	331	13
34	Гевгелија	31	1370	26	1427	29
35	Дојран	6	30	1	37	6
36	Конче	0	67	3	70	3
37	Ново Село	14	298	17	329	17
38	Радовиш	10	195	2	207	2
39	Струмица	87	1869	32	1988	32
	Пелагониски регион	203	3694	86	3983	86
40	Битола	58	1050	24	1132	24
41	Демир Хисар	10	92	4	106	4
42	Долнени	6	125	2	133	2
43	Кривогаштани	17	169	11	197	11
44	Крушево	6	370	3	379	3
45	Могила	8	67	3	78	3
46	Новаци	3	18	0	21	0
47	Прилеп	64	814	23	901	23
48	Ресен	31	989	16	1036	16
	Полошки регион	127	1621	43	1791	43
49	Боговиње	6	40	0	46	0
50	Бревеница	16	124	8	148	8
51	Врапчиште	12	55	1	68	1
52	Гостивар	32	267	14	313	14
53	Желино	10	115	0	125	0
54	Јегуновце	13	315	6	334	6
55	Маврово и Ростуша	7	30	1	38	1

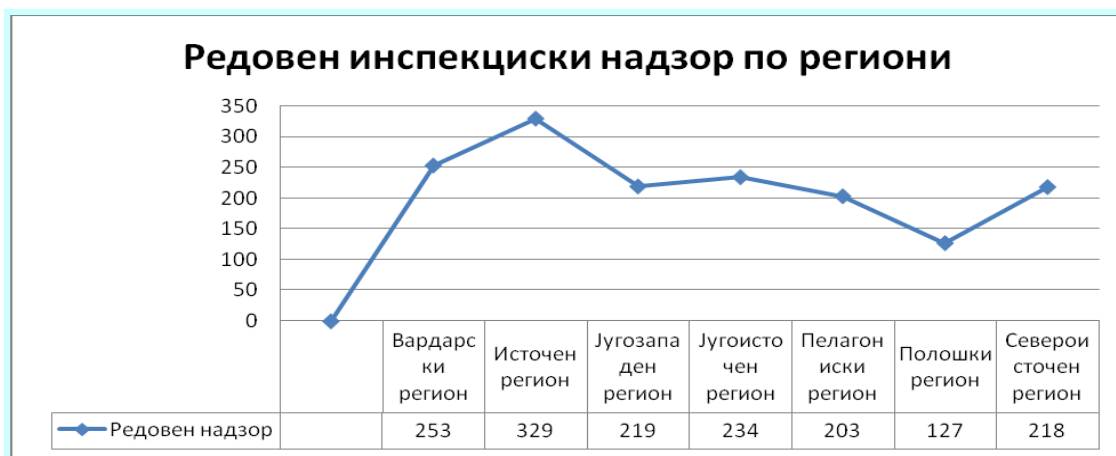

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
56	Теарце	4	48	2	54	2
57	Тетово	27	627	11	665	11
	Североисточен регион	218	4152	79	4449	79
58	Кратово	23	220	5	248	5
59	Крива Паланка	37	1580	17	1634	17
60	Куманово	116	2024	35	2175	35
61	Липково	7	62	7	76	7
62	Ранковце	30	225	11	266	11
63	Старо Нагоричане	5	41	4	50	4
	Скопски регион	366	7068	122	7556	133
64	Аеродром	29	276	5	310	5
65	Арачиново	3	69	4	76	7
66	Бутел	27	585	8	620	8
67	Гази Баба	77	3145	26	3248	26
68	Ѓорче Петров	13	327	5	345	5
69	Зелениково	9	30	0	39	0
70	Илинден	34	515	10	559	13
71	Карпош	26	224	8	258	8
72	Кисела Вода	39	464	18	521	18
73	Петровец	31	379	9	419	12
74	Сарај	10	242	4	256	4
75	Сопиште	13	57	4	74	4
76	Студеничани	4	111	3	118	5
77	Центар	41	360	5	406	5
78	Чаир	5	17	4	26	4
79	Чучер-Сандево	4	259	7	270	7
80	Шуто Оризари	1	8	2	11	2
	ВКУПНО	1949	38039	705	40693	745

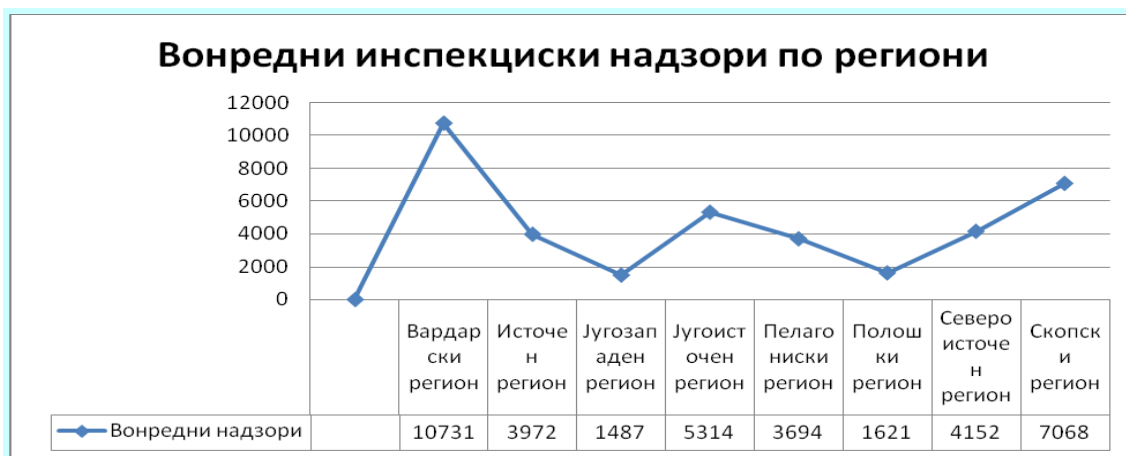

Врз основа на гореприкажаната табела, заради појасна слика со графички приказ се прикажани одделно за секој инспекциски надзор по вид и региони

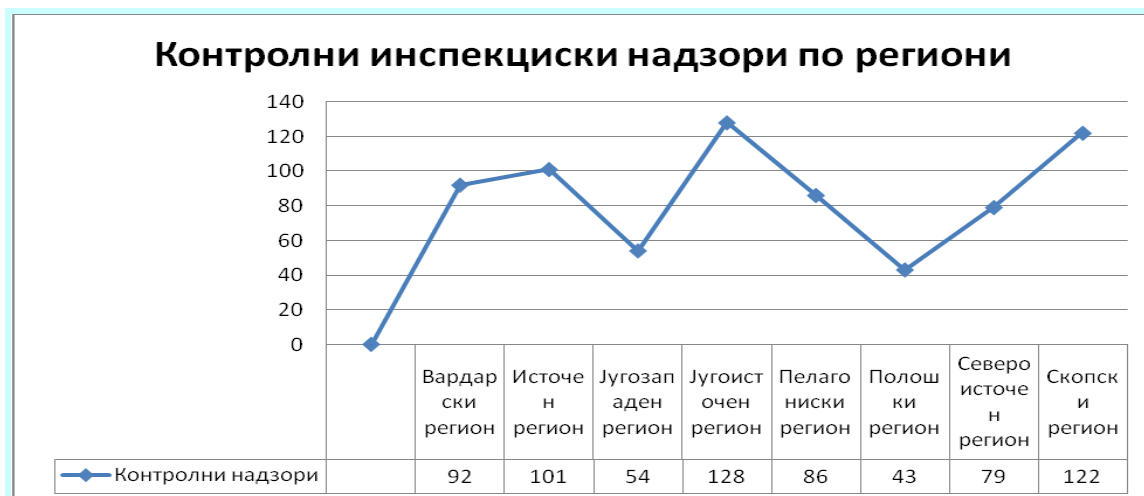
Графикон број 8 Графикон за редовни инспекциски надзори по региони

Графикон број 9 Графикон за вонредни инспекциски надзори по региони

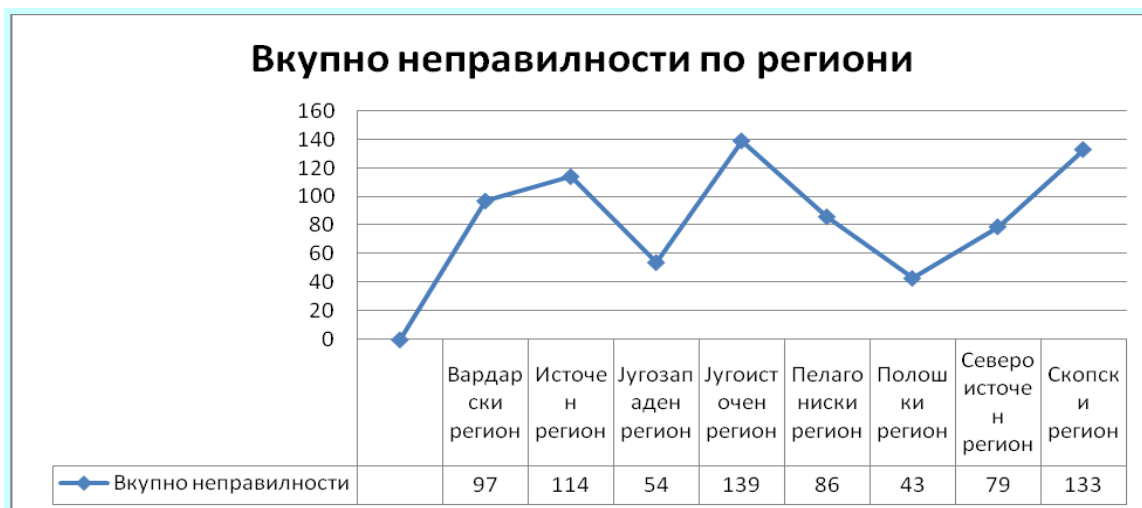

Графикон број 10 Графикон за контролни инспекциски надзори по региони

Графикон број 11 Графикон за контролни инспекциски надзори по региони

Графикон број 12 Графикон за вкупно инспекциски надзори по региони ДИЗ

Графикон број 13 Графикон за вкупно инспекциски надзори по региони и вид на надзор ДИЗ

Државниот инспекторат за земјоделство како појдовни "критериуми за идентификување на субјекти" се служи со наодите од извршените инспекциски надзори во изминатиот период како и регистрите (од областа на земјоделството) кои се водат во Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство: Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и организационите единици во министерството (Сектор за лозарство, винарство и овоштарство, Сектор за земјоделство, Сектор за регистрирање и управување со земјоделско земјиште).

Инспекторатот мора да има во предвид да изврши и правилна проценка дека секоја активност која се планира да се преземе како одговор на ризикот е пропорционална на ризикот, односно истата ќе придонесе за негово минимизирање на прифатливо ниво. А со цел да се подобри ефикасноста на управувањето со ризиците и обезбеди клучните ризици да се утврдуваат и третираат, ќе се воспоставува соодветен систем за следење и известување за ризиците.

Доколку се сменат околностите врз основа на кои е направена проценката на ризикот, инспекциската служба ќе изврши ревизија на проценката на ризикот, која ќе биде земена предвид при подготвувањето на плановите за работа на ДИЗ.

Инспекцискиот надзор се заснова на проценка на ризикот, според неговиот степен. Проценката на сложеноста на инспекцискиот надзор ќе се спроведува согласно нова Одлуката за утврдување на коефициенти на сложеност на инспекцискиот (архивски број 02-905/1 од 06.10.2022 година), донесена од страна на директорот на Инспекторатот.

Намалување/ублажување на оперативниот ризик ќе се врши преку ефективни и ефикасни процеси на следење на извршените инспекциски надзори. Со ефективните процеси ќе се постигнат поставените цели, и тоа со мали трошоци. Ова подразбира потенцијалните грешки при вршењето на инспекцискиот надзор, ризикот, репутацијата на инспекторот и Инспекторатот и сл. да се сведат на минимум. Тоа во исто време значи максимално следење на законските и подзаконски акти и нивно истовремено усогласување со интерните политики на Инспекторатот.

Државните фитосанитарните инспектори, своите инспекциски контроли ќе ги врши, врз основа на надлежностите кои произлегуваат од Законот за здравјето на растенијата и Законот за фитофармацевски производи, како и донесените подзаконски акти, што вклучува и реализација на на Програмата за фитосанитарната политика во 2024 година која вклучува Фитосанитарен мониторинг за 2024 година, како и Програмата за спроведување на мониторинг во областа на производството, преработката, складирањето, дистрибуцијата, употребата и сообразноста на фитофармацевските производи, како и нивните резидуи во производите од примарно земјоделско производство за 2024 година, кои вклучуваат спроведување на здравствени прегледи по производни региони и гранични премини, како и земање на примероци за утврдување на присуство на карантински штетни организми, како и примарни земјоделски производи од растително потекло со повисоко ниво на резидуи од фитофармацевтски производи и несоодветствување на содржината на активната супстанца во истите со декларираниот.

Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика, ќе изготви План за реализација на Мониторинг програмата за секој државен фитосанитарен инспектор на гранични премини и во внатрешноста на државата, со број на задолжителните здравствени прегледи и бројот на мостри кои треба да ги земе секој инспектор по региони, како и временскиот период на реализација на активностите, по објавувањето на Програмата за фитосанитарна политика во Службен весник на РСМ.

Државниот инспекторат за земјоделство, прегледите на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид во 2024 година, за Државен фитосанитарен инспектор и Државен земјоделски инспектор ги претставува дополнително табеларен по закони.

Прилог 11 - Преглед на вкупниот број на очекувани неправилности и инспекциски надзори според вид за периодот 2024 година, по закони

Прилог 11

ПЛАН ПО ЗАКОНИ ЗА 2024 ГОДИНА			ПЛАН 2024 година по вид на надзор				ПЛАН по вид на изречена инспекциска мерка-неправилности								
Ред. бр	Закон	Шифра на закон	Редовен	Вонреден	Контролен	Вкупно	Опомена	Забрана	Наредба	Задолжување	Друга инс. мерка	Прекршочен платен налог	Прекрш. пријава	Кривична пријава	Неправилности/Вкупно
1	Закон за земјоделство и рурален развој	ЗЗРР	231	1700	99	2030	0	0	0	50	50	0	0	0	100
2	Закон за тутун и тутунски производи	ЗТПТСП	62	2100	15	2177	10	0	0	0	1	3	2	0	16
3	Закон за органско земјоделско производство	ЗОЗП	131	315	15	461	10	0	0	3	2	0	0	0	15
4	Закон за квалитет на земјоделски производи	ЗКЗП	136	5910	60	6106	46	0	0	4	4	4	2	0	60
5	Закон за зоотехника	ЗЗООТ	20	65	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Закон за рибарство и аквакултура	ЗРА	150	655	50	855	30	0	7	8	0	8	5	2	60
7	Закон за вршење на земјоделска дејност	ЗВЗД	10	0	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Закон за пасишта	ЗП	40	75	32	147	5	0	1	0	27	10	0	0	43
9	Закон за контрола на опојни дроги и психотропни супстанции	ЗКОДПС	10	29	2	41	0	1	1	0	0	0	0	0	2
10	Закон за земјоделско земјиште	ЗЗЕЗ	170	840	51	1061	0	15	16	2	16	10	5	2	66
11	Закон за виното	ЗВИ	53	10390	20	10463	0	2	4	5	0	5	0	0	16
12	Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија	ЗССМЗР	108	1505	58	1671	5	8	5	35	0	5	2	0	60
13	Закон за квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата	ЗКБЃБПС П	108	1815	48	1971	5	8	17	13	0	5	2	0	50
14	Закон за здравјето на растенијата	ЗЗР	335	1000	50	1385	0	5	25	20	0	0	0	0	50
15	Закон за фитофармација	ЗФФ	385	10850	205	11440	0	42	43	120	0	0	0	0	205
16	Закон за ДИЗ	ЗДИЗ	0	790	0	790	2	0	0	0	0	0	0	0	2
17	Закон за инспекциски надзор	ЗИН	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вкупно			1949	38039	705	40693	113	81	119	260	100	50	18	4	745

Цели кои треба да се остварат со инспекцискиот надзор

- Ефикасно **имплементирање** на законската регулатива, зголемување на економскиот раст и конкурентноста на трајна основа, пораст на животниот стандард и начинот и квалитетот на живот на населението,
- **Зголемување на инспекциските надзори**, со цел зголемување на имплементацијата на законската регулатива,
- **Борба против криминалот и корупцијата** и ефикасно спроведување на правото сè со цел спроведување на функционална пазарна економија на реална основа,
- Развој на **модерна, ефикасна, ефективна и економична** инспекција со високо ниво на етика и некорумпираност, како клуч за успешна реформа во земјоделството,
- **Организирано и ефикасно** вршење на инспекциски надзор,
- Отпочнување на процес на воведување на меѓународниот стандард ISO 9001:2015 - **Системи за менаџмент со квалитет**,
- Воспоставување на систем за електронска поделба на предмети (**документ менаџмент систем – ДМС**), (во тек)
- Поголема автоматизација и синхронизација на обработката на податоците и анализата и
- Пропишување на стандардни оперативни процедури во ДИЗ.

ОБВРСКИ И ЗАДОЛЖЕНИЈА ЗА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ДРЖАВНИОТ ИНСПЕКТОРАТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО

Државниот инспекторат за земјоделство, со цел ефективно и ефикасно работење почитувајќи ги Законот за државниот инспекторат за земјоделство, Законот за инспекциски надзор и другите позитивни прописи ги задолжува вработените да постапуваат согласно Закон.

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство со цел успешна реализација на Годишниот план за работа, доставување на прецизни и точни Извештаи, Регистри и други акти ги задолжува вработените да ги доставуваат следните **документи (акти) во следните рокови:**

- ❖ **Месечни планови за инспекциски надзор (за јануари-декември), 2024 година;**
Рок: до 25^{-ти} декември 2023 година за јануари 2024 година и
Рок: континуирано до 25^{-ти} во тековниот месец за секој нареден месец во 2024 година (за периодот февруари – декември, 2024 година).
- ❖ **Шестмесечни извештаи за работата, (јануари – јуни и јули – декември) 2024 година;**
Рок: до 05^{-ти} Јули, 2024 година (за периодот јануари-јуни, 2024 година) и
Рок: до 05^{-ти} Јануари, 2025 година (за периодот јули-декември, 2024 година).
- ❖ **Годишниот план за работа на инспекциската служба за 2024 година;**
Рок: до 25^{-ти} Октомври 2024 година.
- ❖ Регистар на извршени инспекциски надзори - РЕГ- 6 - РИИ (јануари-декември), 2024 година;

Рок: 05^{-ти} јануари 2024 година за декември 2024 година и

Рок: Континуирано до 05^{-ти} во месецот за предходниот месец, 2024 година (за периодот јануари – ноември, 2024 година);

- ❖ Регистар за извршени инспекциски надзори (проширен образец) кој ќе биде доставен од страна на раководителите на сектор до инспекторите со цел, инспекторите да го пополнуваат на месечно ниво,

Рок: 05^{-ти} јануари 2024 година (за декември 2024 година) и

Рок: Континуирано до 05^{-ти} во месецот за предходниот месец, 2024 година (за периодот јануари – ноември, 2024 година);

- ❖ **Оценување на учинок на инспектор** (за јануари-декември), за **2024 година**;

Рок: до 20^{-ти} јануари 2024 година.

Изготвените документи на ниво на Инспекторатот, ќе се доставуваат до Инспекциски совет согласно законските рокови за информирање и/или усвојување на истите.

Обука на инспекторите и административните службеници

Вложувањето во човечките ресурси е најважната инвестиција за одржлив развој на компетентна администрација. Тоа претпоставува развој на соодветни знаења и вештини кај службениците, следење на современите текови во методите на работењето и примена на новините од информатичко - комуникациските технологии.

Обуките за стручно усовршување на административни службеници можат да бидат генерички и специјализирани и истите можат да бидат организирани во училища или преку интернет пристап од работното место на административниот службеник до електронскиот систем за управување со обуки.

Со цел подобрувањето на изведбата на администрацијата и стручното усовршување на службениците, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство до МИОА согласно член 58 став 1 од Закон за административни службеници, врз основа на обуките од индивидуалните планови за стручно усовршување, подготвува *годишен план за обуки* на сите административни службеници во институцијата, по претходно добиено мислење од Министерството, и го донесува најдоцна до 31 декември во тековната година за наредната година.

Од овие причини, донесување на *Годишниот план за работа на државен инспекторат за земјоделство за 2024 година*, согласно член 33 од Законот за инспекциски надзор (рок до 15 ноември) е во коализија со член 58 став став 1 од Закон за административни службеници (рок најдоцна до 31 декември). Согласно горенаведеното ДИЗ по добивање на мислење од страна на МИОА со допис ќе биде известен Инспекциски совет.

Врз основа на *Годишна програма за административно управување за 2024 година*, Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство е должен за секој административен службеник во институцијата на работно место на нивото В1, да предвиди обука за административно управување и истата да ја внесе во неговиот индивидуален план за стручно усовршување.

Планираните предлог обуки по сектори ќе бидат предложени од раководителот на сектор, по претходна консултација со раководните структури во инспекторатот и административните службеници согласно нивните потреби за стручно усовршување од понудените од 1-14 тематски обуки и четирите тематски целини за „административно управување“ на службеници од нивото В1 во инспекторатот, преку Системот за Управување со учење (СУУ/LMS).

Прилог 13 Годишен план за обуки на административните службеници во Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година

Прилог 13

Реден број	Звање	Вкупен број админ.службеници	Реден број на генеричка обука/ Назив на специјализирана обука- број на планирани обуки/ административно управување	Извор на финансирање
1	Б2- Раководител на сектор	2	од реден број 1 до реден број 14	МИОА
2	Б4-Раководител на одделение	6	од реден број 1 до реден број 14	МИОА
3	В1-Советник	11	од реден број 1 до реден број 14 и административно управување	МИОА
4	В2-Виш соработник	2	од реден број 1 до реден број 14	МИО
5	В3-Соработник	1	од реден број 1 до реден број 14	МИО
6	В4-Помлад соработник	3	од реден број 1 до реден број 14	МИОА
7	Г1-Самостоен референт	3	од реден број 1 до реден број 14	МИОА
8	Г3-Референт	2	од реден број 1 до реден број 14	МИОА
9	Г4-Помлад референт	3	од реден број 1 до реден број 14	МИОА
ВКУПНО		31	од реден број 1 до реден број 14	МИОА

Државниот инспекторат за земјоделство, имаат право и должност стручно да се оспособуваат за извршување на своите работи и работни задачи во согласност со Годишната програма за стручно оспособување и усовршување во областа на инспекцискиот надзор (*Дополнителна Табела 6 - Годишна план за обуки на државните земјоделски и фитосанитарни инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година*).

За државните фитосанитарни инспектори се предвидуваат континуирани обуки кои ќе резултира за повисок квалитет на извршената работа од областа на фитосанитарната политика, преку проектите финансирани од, FAO, BTSF, CEFTA, DG SANTE и др.

ПРИЛОГ 14 - Годишна план за обуки на државните земјоделски и фитосанитарни инспектори во Државниот инспекторат за земјоделство за 2024 година

Прилог 14

Тема	Целна група (број научесници)		Времетраење (час/ден)	Начин на реализација		Проценети Финансиски средства		
	земјодлеск	фитосанитарни		on-line учење во „живо“	on-line самостојно учење ЛМС/zoom платформа	Буџетна органот	Други извори	
Специјализирани обуки на инспекторите								
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби (1.2 Закон за квалитетот на земјоделските производи)	28		6	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби 1.3 (Закон за тутун, производи од тутун и сродни производи)	28		6	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби 1.5 (Закон за земјоделско земјиште)	20		6	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби 1.6 (Закон за рибарство и аквакултура)	20		6	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни и казни одредби 1.10 (Закон за виното)	20		6	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби 1.11 (Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија)	20		6	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби 1.13 (Закон за фитофармација)		46	12	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	
Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите и прекршочни одредби 1.14 Закон за здравје на растенијата		46	18	Јан/Дек	Јан/Дек	X	X	

ПРИЛОГ 15 – ПЛАН ЗА ОБУКИ – (ГЕНЕРИЧКИ И СПЕЦИЈАЛИЗИРАНИ) ПО СЕКТОРИ И ТЕМИ

Прилог 15

СЕКТОР	Генерички обуки за 2024						Специјализирани обуки 2024				
	ТЕМА	Предвиден број на часови/вежби	ТЕМА	Предвиден број на часови/вежби	ТЕМА	Предвиден број на часови/вежби	ТЕМА	Предвиден број на часови/вежби	ТЕМА		
Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство	1.3 Одговорност и санкции, постапки (Закон за прекршоци) 20 инспектори	6	1.14 Систем на интегритет во инспекциските служби - 20 инспектори	6	1.15 Информатички систем за спроведување на инспекциски надзор (Е-инспектор) 20 инспектори	6	1.10 (Закон за виното)- 20 инспектори	6	1.11 (Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија) -20 инспектори	6	30
Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органското производство, тутун и тутунските производи и квалитет на земјоделски производи	1.13 Спречување на корупција 28 инспектори	6	1.14 Систем на интегритет во инспекциските служби - 28 инспектори	6	1.15 Информатички систем за спроведување на инспекциски надзор (Е-инспектор) 28 инспектори	6	1.2 (Закон за квалитетот на земјоделските производи) 28 инспектори	6	1.3 (Закон за тутун, производи од тутун и сродни производи)28 инспектори	6	30
Секторот за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларство, земјишната политика со поделско производство	1.4 Постапување по претставки и предлози, прекршочни одредби (Закон за постапување по предлози и претставки -20 инспектори	6	1.13 Спречување на корупција -20 инспектори	6	1.15 Информатички систем за спроведување на инспекциски надзор (Е-инспектор) -20 инспектори	6	1.5 (Закон за земјоделско земјиште) -20 инспектори	6	1.6 (Закон за рибарство и аквакултура) -20 инспектори	6	30
Сектор за фитосанитарна политика	1.6 Компјутерска обработка на текст - 46 инспектори	6	1.7 Компјутерска обработка и табеларни пресметки - 46 инспектори	6	1.15 Информатички систем за спроведување на инспекциски надзор (Е-инспектор) - 46 инспектори	6	1.13 (Закон за фитофармација) - 46 инспектори	12	1.14 Закон за здравје на растенијата - 46 инспектори	18	48

Во согласност со член 50, став (1) од Законот за инспекциски надзор и член 10, став (2) од Закон за државниот инспекторат за земјоделство, директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе Годишен план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2024 година (*архивски број 04-1095/1 од 09.11.2023 година*).

Во тој контекст, Годишниот план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор, ќе се реализира со користење на електронска платформа за учење, која овозможува два начини за on-line учење: on-line учење во „живо“ и on-line обука, преку самостојно учење.

Исто така, од страна на обучувачите, ќе биде користена и бесплатната платформа за видео конференции „Zoom Meetings“, каде корисниците (инспекторите), ќе имаат пристап до сите потребни функции за аудио и видео конференции за групна соработка, вклучувајќи: неограничен број на видео состаноци со најмногу 100 учесници, чисти аудио и HD видео, приватни и групни разговори и онлајн поддршка.

Планот за обука ќе ја реализираат односно обуките ќе бидат изведувани од страна на именувани обучувачи од редот на административни службеници, вклучувајќи искусни инспектори од раководните нивоа, како и од надворешни стручни лица, кои треба да поседуваат соодветно искуство и знаење за модулот/темата на обука.

Главната цел на Годишниот план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2024 година, е надградување на основните компетенции и вештини на инспекторите, со што ќе се овозможи постигнување на високи перформансии помош во нивниот професионален развој.

1. Општи цели на обуките се:

- Поуспешно самостојно извршување на работните задачи.
- Изградба на личниот интегритет на инспекторите.
- Развивање на повисоко ниво на знаење, вештини за професионално однесување при извршување на инспекцискиот надзор.
- Развивање и стекнување знаења за новитетите во законска рамка за инспекциски надзор.

2. Специфични цели на обуките се учесниците по завршување на обуките:

- Ќе може да изврши целосна контрола во имплементирањето на материјалните законите во пракса доверени во надлежност на соодветниот вид на инспектор, применувајќи при тоа соодветни пропишани процедури.

3. Конкретни теми на специјализираните обуки од програмата:

- Едукација на инспекторите во Државниот инспекторат за земјоделство во врска со практична примена, преку студии на случај на специфичностите произлезени од **материјалните закони** (*наведени во Годишниот план за индивидуално стручно усовршување и обука, поделено за инспекторите за земјоделство и фитосанитарните инспектори*).

Конкретни области и темите кои се идентификувани како слабите точки при постапување на инспекторите и неговата улога во извршување на квалитетни целите од Годишната програма

за генерички обуки на инспекторите за 2024 година (арх. број 04-673/1 од 18.07.2022 година), се вклучени следните:

Тема 1.2 – Инспекциски надзор (Закон за инспекциски надзор и Упатство за начинот на спроведување на инспекциски надзор)

Тема 1.3 – Одговорност и санкции, постапки (Закон за прекршоците) – вкупно учесници 106 инспектори

Тема 1.4 – Постапување по претставки и предлози, прекршочни одредби (Закон за постапување по предлози и претставки)

Тема 1.12 – Изработување на управни акти

Тема 1.13 – Спречување на корупција

Горенаведените области и темите се идентификувани како слабите точки при постапување на инспекторите и неговата улога во извршување на квалитетни целите.

Буџет и финансирање

Врз основа на предлог Буџетот на Република Северна Македонија за 2024 година, ДИЗ планира да располага со буџет во вкупен износ од 205.200.000.00 МКД, од кои за:

Прилог 16 - Преглед на предлог буџет на ДИЗ за 2024 година

Прилог 16

Ставка	Опис	Планиран буџет (денари)	Одобрен буџет (денари)
40	Плати и надоместоци	124.900.000,00 ден.	0,00 ден.
41	Резерви и недефинирани расходи	0,00 ден.	0,00 ден.
42	Стоки и услуги	53.800.000,00 ден.	0,00 ден.
46	Субвенции и трансфери	5.000.000,00 ден.	0,00 ден.
48	Капитални расходи	21.500.000,00 ден.	0,00 ден.
Вкупно		205.200.000,00 ден.	0,00 ден.

Меѓународна соработка

Инспекторатот во рамките на своето работење, со цел полесно приближување кон ЕУ, како и зајакнување на соработката со земјите од Западен Балкан соработува со националните и институциите од странство кои ги покриваат областите кои се во надлежност на Инспекторатот, за што има склучено и меморандуми за соработка со голем број институции.

Државниот инспекторат за земјоделство со своето работење врши сложени, стручно оперативни и аналитички задачи и активности за поддршка на целокупниот процес на ЕУ интеграцијата и преговори за пристапување во делот на инспекторатот:

- Планира и координира реализација и мониторинг на НПАА во делот на инспекторатот и учествува во работни групи во НПАА на следните 3 поглавја:
Поглавје 11 - Земјоделство и рурален развој;
Поглавје 12 - Безбедност на храна ветеринарство и фитосанитарна политика и

Поглавје 13 - Рибарство.

- Утврдува надлежности за ЕУ мерки во делот на Инспекторатот,
- Утврдува потреби на превод и ревизија на ЕУ акти и непосредно учествува при изготвување на извештај за прогрес на реализацијата на НПАА во делот на Инспекторатот,
- Соработува со останати надворешни институции, ги следи и обработува прашањата што се поврзани со ЕУ интеграцијата,
- Дава мислења по нормативните акти со кои се регулираат прашањата сврзани со ЕУ правни акти,
- Учествува во работни групи за изработка на закони во процесот на апроксимација на ЕУ правни акти и дава стручен придонес во области
- Учествува во работни групи за Преговарачки тимови за областите кои се во надлежност на Инспекторатот.

Фитосанитарната управа, во МЗШВ, ја претставува Република Северна Македонија пред меѓународните тела, органи и организации од областа на здравјето на растенијата и извршување на други задачи поврзани со здравјето на растенијата утврдени со закон, додека Секторот за инспекциски надзор од областа на фитосанитарна политика во Државниот инспекторат за земјоделство, ги имплементира и спроведува меѓународните стандарди и фитосанитарни барања на државите.

Во таа насока и оваа година продолжува соработката помеѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација и Државниот инспекторат за земјоделство, согласно Меморандумот за соработка меѓу Федералната служба за ветеринарен и фитосанитарен надзор (Россельхознадзор) на Руската Федерација, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Северна Македонија и Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија кој беше потпишан на 4-ти јуни 2015 година.

Исто така, согласно досегашната меѓусебна соработка за оперативна комуникација во однос на аналогното архивско доставување на дневна основа до Россельхознадзор, преку контакт лицето од Република Северна Македонија, се доставуваат издадените фитосанитарни сертификати од страна на државните фитосанитарни инспектори на Република Северна Македонија. Во 2024 година ќе се продолжи со Информатичкиот систем на Argus-Fito (започнат 2018 година) модулот за авторизација на фитосанитарните сертификати IS Argus - Fito - Authorization module phytosanitary certificate (Federal Service for Veterinary and Phytosanitary Surveillance Russian Federation 2016 ©), преку кој што се врши потврдување на дневна основа на авторизацијата на фитосанитарните сертификати издадени од фитосанитарните инспектори во Република Северна Македонија.

Интензивната соработка помеѓу земјите членки на ЦЕФТА во фитосанитарната област ќе продолжи и во текот на оваа година и истата ќе се реализира преку повеќе состаноци на работната група со составена од претставници на земјите членки, реализација на заеднички активности, изготвување на повеќе документи, се во насока на олеснување на трговијата со свежо овошје и зеленчук и зајакнување на меѓусебната соработка.

Заедничките акции на царинска контрола и фитосанитарна инспекција за Имплементација на Меѓународниот Стандард за Фитосанитарни мерки бр.15, "Регулација на дрвениот материјал во меѓународната трговија", како и контрола на недозволен увоз на фитофармацевтски производи помеѓу земјите на CEFTA ќе продолжат и во текот на 2024 година преку спроведување на контролите врз основа на користење на заедничкиот профил на ризик.

Со потпишувањето на Договорот за соработка во областа на ветеринарство, безбедност на храна и храна за животни и фитосанитарна област во рамките на иницијативата Отворен Балкан на 21-ви декември 2021 година започна интензивна соработка помеѓу надлежните служби од областа на фитосанитарна политика од Република Северна Македонија, Република Србија и Република Албанија и истата ќе продолжи интензивно и во текот на 2024 година, се со една заедничка цел непречена трговија и намалување на давачките на пратките кои подлежат на фитосанитарна контрола, а се извезуваат и увезуваат помеѓу овие три земји.

Во текот на септември 2022 година во рамките на Иницијативата Отворен Балкан потпишан е Договор за обезбеденост со храна помеѓу Република Северна Македонија, Република Србија и Република Албанија во насока на обезбедување на континуирана трговија на повеќе производи за исхрана на луѓето. Државниот инспекторат за земјоделство е една од институциите кои учествуваа во изработка на истиот, како и во неговата имплементација и во 2024 година.

Во мај 2023 година потпишан е „Меморандум за разбирање со цел соработка во областите: прехранбени производи, ознаки за храна, органски производи и контрола на снабдувањето кај земјоделските стопанства, како и заштита на географските ознаки за вина, за ароматизирани вина, за прехранбени производи и за жестоки алкохолни пијалаци“ помеѓу Државниот инспекторат за земјоделство на Република Северна Македонија и Централниот инспекциски оддел за заштита на квалитетот и за заштита од измами кај земјоделско-прехранбените производи при Министерството за земјоделство, прехранбен суверенитет и шумарство на Република Италија. Меморандумот обезбедува услови за размена на податоци, искуства и добри практики во насока на заштита на потрошувачите.

Други активности на инспекциската служба

Начело на транспарентност и јавност

При вршење на работите Инспекторатот ги почитува начелата на транспарентност и јавност во согласност со закон. На барање на заинтересираните правни и физички лица Инспекторатот е должен да ги достави сите неопходни информации кои би можеле да им бидат од корист, а кои се однесуваат на општата безбедност на крајните корисници и ризикот по животот и здравјето на луѓето и животните, освен информациите за кои со закон не е дозволен пристап.

Со цел е да се подобрат односите помеѓу администрацијата и граѓаните и да се обезбеди задоволство кај граѓаните од работата на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе **Граѓански дневник на Државниот инспекторат за земјоделство** (<https://diz.gov.mk/wp-content/uploads/02021/01/02-548-од-17-об-2020-Граѓански-дневник-compressed.pdf>), кој ќе одговори на барањата за решавање на проблемите со кои се среќаваат граѓаните во секојдневната, интеракција со институцијата која обезбедува јавни услуги. Граѓанскиот дневник претставува декларација со која органот/ите јавно се обврзува кон јавноста за стандардите на услугите кои ги даваат и едновременно им овозможува на граѓаните: лесен пристап до услугите кои нив лично ги засегаат и можност за оценка на дадените услуги.

Донесен е Годишниот план за спречување на корупција во Државниот инспекторат за земјоделство за 2022 година (арх. бр. 02-б71/1 од 15.07.2022 година), како резултат на заложбите на Владата на Република Северна Македонија во борбата против корупцијата, а со цел преку детектирање на слабостите во процесите и делокругот на работата на Државниот инспекторат за земјоделство, да придонесе за искоренување на корупцијата и да спречи

нејзина понатамошна појава, да обезбеди владеење на правото, како и да обезбеди квалитетен и ефикасен придонес во борбата против корупцијата.

Планот за борба против корупција опфаќа различни аспекти, од дефинирање на корупцијата, до тоа што секој вработен може да стори за да ги идентификува и управува со етичките дилеми и ризикот од корупција. Овој план предвидува конкретни и ефикасни внатрешни и независни контролни механизми, редовни и повремени ненајавени ревизии во работните процеси и негово континуирано спроведување во 2024 година.

Државниот инспекторат за земјоделство, согласно Законот за заштита на укажувачи и Правилник за заштитено надворешно пријавување, изработи Упатство за прием на пријави од укажувачи, издвојување и обработка на податоци од пријавите и обезбедување на заштита на личните и другите податоци на укажувачите (*арх.бр. 02-380/1 од 12.04.2021 година*).

Односи со медиумите

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во текот на 2024 година ќе се одржуваат средби со институции (директори, градоначалници на општини, владини лица и др.) и граѓани со цел да им се помогне на граѓаните во остварување и заштита на нивните права од областа на земјоделството, редовно ќе се одржуваат отворени средби ("Отворени денови" и "Патувачки караван") на инспекторатот во повеќе населени места во државата. Воедно од страна на инспекторатот редовно ќе бидат доставувани соопштенија до медиумите и истите ќе бидат објавувани во дневните информативни изданија како и на повеќе интернет портали.

Државниот инспекторат за земјоделство на својата веб страна (www.diz.gov.mk), започнувајќи од 01.02.2018 година го стави на располагање порталот за електронска комуникација (*E – фитосанитарни барања/пријави*) наменет за сите надворешни корисници со цел да им овозможи да подигнуваат најразлични видови на барања/пријави за издавање на фитосанитарен сертификат за извоз / реекспорт / пасош за растенија (замена на пасош на растенија) и фитосанитарен преглед на пратки растенија, растителни производи и други објекти и предмети, производи за заштита на растенија (*фитофармацевтски производи) и ѓубрива при увоз / транзит, кои се издаваат од страна на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма во областа на фитосанитарната политика.

Во рамките на работењето на Државниот инспекторат за земјоделство, функционира и **EXIM системот - едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки и тарифни квоти** (www.exim.gov.mk), проект на Владата на Република Северна Македонија, и истиот овозможува одобрување на поднесените барања за дозволи и издавање на дозволите од извршените контроли на пратките.

Од страна на Државниот инспекторат за земјоделство, при спроведување на постапката за одобрување на барање за увоз се издава:

- **лиценца 1005** – *Потврда за извршен органолептички преглед и земени мостри при увоз на пратки од растително потекло и*
- **лиценца 1009** – *Влезен документ за репродуктивни животни и приплоден материјал при увозна постапка.*

Државниот инспекторат за земјоделство, како институции од јавниот сектор податоците кои ги создаваат во остварувањето на своите надлежности во 2018 година започна да ги

објавува во формат на отворени податоци организирани во посебни податочни сетови на порталот за отворени податоци <https://data.gov.mk/> на Владата на Република Северна Македонија.

Државниот инспекторат за земјоделство има плодна и многу важна соработка со здруженијата на земјоделците и истата продолжува со тоа што ги охрабри преку „Известување“ на веб страна, да ги пријават сознанија од теренот за неправилности (недозволена трговија со семенски и саден материјал, шверц на фитофармацевтски производи, незаконски увоз или трговија со земјоделски производи, неправилности при откупот на земјоделските производи и сл.) на бесплатниот телефонски број (080011000) или на телефонскиот број 02/3121-462 - Државен инспекторат за земјоделство.

Широката јавност мора да верува во реформите на самиот инспекциски ситем "Реформирани инспекции за поквалитетно работење". Затоа при секоја интеракција со било која целна група, целта е да се биде јасен во пренесување на следните пораки:

- Инспекторите/ Инспекторатот се посветени и одговорно работат да ги заштитат правата на граѓаните, бизнис секторот, како и почитување на правото.
- Инспекторите се транспарентни.
- Инспекторите имаат одговорност да постапуваат совесно.
- Реформите го подобрија секојдневното живеење на граѓаните, како и условите за работата на бизнис заедницата.

Интернет страница

Информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната <http://www.diz.gov.mk>. Страната редовно се ажурира со податоци и информации во врска со работењето на Инспекциската служба.

Од 15.09.2020 година, Државен инспекторат за земјоделство ја активира својата фејсбук страна на <https://www.facebook.com/profile.php?id=100011346702871>, на која граѓаните ќе можат да се информираат за тековното работење на Инспекторатот, преку отворена и конструктивна комуникација, да ги споделуваат своите коментари, идеи и прашања. Оваа страна има за цел навремено и транспарентно да ги информира граѓаните за активностите на Државен инспекторат за земјоделство и за корисните информации и услуги кои ги обезбедува институцијата за граѓаните.

Информации поврзани со и за работата на Државниот инспекторат за земјоделство во електронска форма на граѓаните им се достапни на страната <http://www.diz.gov.mk>. Страната редовно се ажурира со податоци и информации во врска со работењето на Инспекциската служба

Употреба и надградби на ИТ системите

Компјутерите се поврзани мрежно со еден главен рутер и повеќе свичови и wireless access point (WAP) кои во 2022 година се заменети и надградени со нови уреди. Во централниот седиште на Државниот инспекторат за земјоделство и се користи оптички интернет со статича IP адреса, додека подрачните единици и граничните премини се приклучени на ADSL интернет линија.

Оваа година се набави решение за безбедно целокупно поврзување на 29 локации преку VPN конекција (Site - to - site и Client Access). Преку ова решение се очекува да се постигне целосна параметарска безбедност како и безбеден пристап до сервисите и податоците лоцирани на централната локација.

Државните фитосанитарните инспектори користат софтвер таканаречен „ИФИС - интегриран фитосанитарен инспекциски систем за гранична инспекција“, кој се користи за електронска евиденција на пратки од увоз, реекспорт, транзит и извоз. Овој систем континуирано се надградува со нови модули, како што се модулите за следење на наплатата, модулот за спроведување на фитосанитарна инспекција на граничен премин на пратки од увоз, базиран на анализа на ризик. Исто така планирани се надградби во однос на подобрување на перформансите на истиот за целосна размена на потребните податоци и полесно поврзување на истиот со ИТ системите на Царинската управа, „SEED +“ ИТ системот на ЦЕФТА, како и Фитосанитарниот информативен систем на МЗШВ.

Во рамките на ИТ ситем „SEED +“ кој целосно ќе се имплементира на крајот на 2024 година ќе се овозможи електронска размена на фитосанитарните сертификати и пропратни документи на пратките од свежо овошје и зеленчук кои се дел од трговијата меѓу земјите членки на ЦЕФТА (Северна Македонија, Србија, Албанија, Косово, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Молдавија).

Во рамките на оваа соработка направено е целосно оповрзување на ИТ системот на Државниот инспекторат „ИФИС - интегриран фитосанитарен инспекциски систем за гранична инспекција“ со системот на ЦЕФТА, „SEED +“, односно податоците за пратките, како и пропратните документи од ИФИС системот целосно дигитално електронски ќе се преземаат во „SEED +“ системот, со тоа преносот на податоци поврзан со извозот и увоз меѓу земјите членки на ЦЕФТА.

Во рамките на овој систем ќе се овозможи и размена на податоци во однос на пресретнати пратки од увоз меѓу надлежните фитосанитарни служби ба земјите членки на ЦЕФТА.

Исто така со поврзување на наведените системи ќе се овозможи размена, односно примање и издавање на електронски фитосанитарни сертификати помеѓу надлежните фитосанитарни служби на нашата држава и сите останати држави кои се поврзани преку IPPC phyto Hub. Оваа активност до донесување на новиот Закон за здравјето на растенија ќе биде во форма на пилот проект.

Надградба на системот ИФИС ќе продолжи и во 2024 година и се состои со следното:

- подобрување на перформансите на истиот за целосна размена на потребните податоци и полесно поврзување на истиот со ИТ системите на Царинската управа,
- подобрување на перформансите на истиот за целосна размена на потребните податоци и полесно поврзување Фитосанитарниот информативен систем на МЗШВ,
- подобрување на перформансите на истиот за целосна размена на потребните податоци и полесно поврзување со новиот национален едношалтерски систем (New Natinal Single Window - NSW),и
- Прилагодување на нашиот систем со Европските регулативи.

Државниот инспекторат за земјоделство има потреба од софтверската апликација која треба да овозможи автоматизирање на деловните процеси и работните активности на инспекторите и да ги поврзе и обедини работните процеси од Државните инспектори за земјоделство и Државните фитосанитарни инспектори (граничната и внатрешната фитосанитарна инспекција) за да се оствари целина на ниво на Државниот инспекторат за земјоделство. Софтверската апликација треба да ги опфаќа сите деловни процеси кои се одвиваат во ДИЗ и да овозможи структурално да биде компатибилна со барањата на Инспекцискиот совет, Законот за општа управана постапка, Уписникот за предметите од првостепена инспекциска постапка (ИП1) и други позитивни законски прописи. На тој начин

ќе се овозможи комплетна поврзаност на процесите и активностите во рамките на ДИЗ и поедноставување, олеснување на работата на директните корисници, при евиденција на контролите и при изготвување на извештаи на сите нивоа.

Државниот инспекторат за земјоделство започна со тестирање на FIDIS системот во 2017 година и истото е активно во 2018 година, тоа е модулот наменет за електронско поднесување и администрирање на барања за издавање на сертификати, уверенија и придружни документи кои се издаваат од страна на инспекторатот **за извоз на вино и тутун** кој активно ќе се користи и во 2024 година, а веќе во планот за 2024 година се разгледуваат неколку софтверски решенија за негово надградување со нови дополнителни функционалности.

Иновации во работењето, унапредување и воведување на интерни процедури и листи за проверка во инспекциската служба

Во соработката со консултантска агенција ЕПИ ЦЕНТАР Интернационал - Партнерство за подобра бизнис регулатива, во делот на изработка на 16- листи за проверка за поедини закони од областа на земјоделството, согласно член 70 од ЗИН, и истите се објавени на официјалната страна на Инспекторатот на следниот линк: http://diz.gov.mk/?page_id=1249 и во текот на 2022 година изготвена и донесена една нова листа за проверка по Закон за органско производство (за увоз).

Во тековната 2024 година Државниот инспекторат за земјоделство ќе ги ажурира листите за проверка, а планирано е да се донесат дополнителни нови листи кои ќе ја олеснат работата на инспекторот согласно со предметот и обемот на проверката по законот и истите ќе бидат пристапни за субјектот на надзорот.

Воведена е интерна процедура за работа на рибочуварите во одделението за физичка заштита на риболовни води (арх. бр. 01-549/1 од 18.06.2020 година).

Директорот на Државниот инспекторат за земјоделство, донесе Интерна процедура за начинот на спроведување на постапките за јавни набавки (арх. бр. 05-690/1 од 04.08.2021 година).

Започната е примената на интерна процедура за работа на рибочуварите во одделението за физичка заштита на риболовни води (арх. бр. 01-549/1 од 18.06.2020 година).

Стандардните оперативни процедури за работа на фитосанитарната инспекција се изработени во соработка со Светска Банка, истите се финализирани со архивски број 02-614/1 од 31.06.2022 година и се одобрени од страна на директорот на Државниот инспекторат за земјоделство за задолжителна употреба од страна на државните фитосанитарни инспектори при спроведување на нивните секојдневни активности и истите континуирано се надградуваат.

Соработка со други инспекциски служби и државни институции

Државниот инспекторат за земјоделство заради широкиот спектар на разнородни законски овластувања и надлежности при своето работење соработува со следните институции: Царинска управа на Република Северна Македонија, Министерство за внатрешни работи - МВР, Национален координативен центар за гранично управување - НКЦГУ, Агенција за храна и ветеринарство - АХВ, Централен регистер на Република Северна Македонија, Управа за јавни приходи - УЈП, Државен инспекторат за животна средина и природа - ДИЖС, АВРМ -Агенција за вработување на Република Северна Македонија, Финансиска полиција и др.

Државниот инспекторат за земјоделство има потпишано меморандуми за соработка со Агенцијата за храна и ветеринарство, Царинската управа на Република Северна Македонија со Централен регистар на Република Северна Македонија, АВРМ и размената на податоци помеѓу овие институции е по потреба. Посебни пропишани методологии, заеднички системи кои ги поврзуваат во нивното работење во моментот нема, а кои се многу важни за понатамошното работење на Инспекциската служба.

Соработка со бизнис заедницата и здруженија на потрошувачите

Државниот инспекторат за земјоделство согласно начелата од Законот за инспекциски надзор, првенствено делува превентивно со својата функција и секогаш е отворен за соработка со голем број на земјоделски здруженија и невладини организации како Здруженијата на тутунопроизводителите, Федерација на фармери на Република Северна Македонија, Здруженија на оризопроизводители, Групацијата на мелничко пекарската индустрија, Стопанската комора на Република Северна Македонија, Здружение на лозаро производители и други.

Инспекторатот ќе продолжи да гради партнерски однос со бизнис заедницата и севкупна мисија на подобрување на работењето на бизнисите со предлог конструкција **"Инспекцијата го подобрува Вашето работење"** или **"Инспекторите работат во Ваша полза"**. Вработените во Инспекторатот, ќе имаат професионален пристап со високо ниво на исполнување на задачите со предлог конструкција **"Професионални инспектори за професионални бизниси и институции"**.

Соработка со образовни и научни институции

Државниот инспекторат за земјоделство е во континуирана соработка со образовните и научните институции од областа на земјоделството како Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, Земјоделски факултет во Штип, Факултетот за ветеринарна медицина во Скопје и други.

Проекти

Со проектите финансирани од ИПА, CEFTA, SEED +, DG SANTE се овозможува подобрување на работата на државните фитосанитарни инспектори, хармонизирање на нивното работење со практиките во ЕУ преку спроведување на обуки, работилници, изработка на: прирачници, протоколи, стандардни оперативни процедури и сл..

Приказ на тековни проекти:

ИПА Твининг проект проект "МК 19 IPA AG 01 21 Подобрување на административните и оперативните капацитети на надлежните органи за заштита на растенијата", во фаза на реализација (февруари 2022 – ноември 2024 година).

CEFTA во областа на фитосанитарна политика, обезбедува континуирана поддршка, изработени се повеќе прирачници за приоритетни штетни организми, и сл.

SEED +, изработка на ИТ систем преку кој ќе се овозможи електронска размена на фитосанитарните сертификати и пропратни документи на пратките од свежо овошје и зеленчук кои се дел од трговијата меѓу земјите членки на ЦЕФТА.

Регионалниот проект финансиран од ФАО од фитосанитарната област, започнат во ноември 2022 година и со реализација ќе продолжи во текот на 2024 година,

Регионалниот проект финансиран од DG SANTE од областа од областа на здравјето на растенијата, започнат во ноември 2022 година и со реализација ќе продолжи во текот на 2024 година,

Државниот инспекторат за земјоделство, активно учествуваа во Проектот на Светска Банка за воспоставување на новиот национален едношалтерски систем (New Natinal Single Window - NSW), по успешно спроведената прва фаза од Проектот и изготвување на Blueprint документот, согласно задолженијата и обврските добиени од страна на Влада на Република Северна Македонија, продолжува со имплементација на втората фаза на проектот изработка на Техничката спецификација за развој на системот. Во текот на 2024 година ќе се продолжи со соработката во насока на развој на соодветниот софтвер.

Во насока на реализирање на приоритетните цели на Владата на Република Северна Македонија, Инспекцискиот совет во улога на координатор на посредните корисници потпиша поединечни договори со посредни корисници (13 инспекциски служби) за користење на единствен комуникациски клиент за поврзување на единствената околина, меѓу кои е вклучен и Државен инспекторат за земјоделство со кој во октомври 2022 година се склучи договор со кој е уреден начинот на размена на податоците и документите по електронски пат помеѓу посредните корисници на единствена околина, што ќе овозможи пристап до точни и ажурни информации и податоци, а со цел ефикасно и непречено функционирање на Информацискиот систем за спроведување на инспекцискиот надзор Е – Инспектор, подржан од ЕБОР, во рамки на проектот „Развој на Е-инспектор – проширување на поддршката на реформата на инспекциските служби во Република Северна Македонија“.

Во првата фаза на реализација на проектот е вклучен Државниот инспекторат за земјоделство за презентација на инспекциските постапки кои се карактеристични за Државниот инспекторат за земјоделство.

Институтот за демократија “Социетас цивилис” во соработка со Државниот инспекторат за земјоделство, започна проект со цел оценување на антикорупциските алатки, процедури и политики кои егзистираат и ја помагаат секојдневната работа на Државниот инспекторат за земјоделство. Целта е проценка на ефикасноста на процедурите за да може да се подобрат и прилагодат на потребната работа. За проектот се одговорни тимот од истражувачи, раководен од Миша Поповиќ.

Со примена на новиот концепт на инспекциски надзор преку планирање врз основа на процена на ризик и воедначено вршење на инспекцискиот надзор, ќе се постигна поголема транспарентност, предвидливост и правна сигурност за субјектите на надзор.

Заложбата на Државниот инспекторат за земјоделство за навремено, квалитетно, ефикасно вршење на инспекциските надзори со цел почитување на законските прописи ќе продолжи и во 2024 година.

Изработувач:

- Снежана Давчевска, советник за аналитика

Приматели следните организациони единици во Инспекторатот:

- Сектор за инспекциски надзор од областа на рибарството со аквакултурата, сточарството, пчеларството, земјишната политика со поделско производство;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на семе, саден материјал, производи за заштита на растенија, квалитет и безбедност на ѓубриња, биостимулатори и подобрувачи на својствата на почвата, цвеќе, генетски модифицирани организми и вино со лозарство;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на земјоделството и руралниот развој, органско производство, тутун и тутунски производи и квалитет на земјоделски производи;
- Сектор за инспекциски надзор од областа на фитосанитарната политика;
- Сектор за проекти и административна поддршка на директорот;
- Сектор за логистика и техничка поддршка, правни работи, планирање и обработка на податоци и
- Одделение за управување со човечки ресурси